

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

PARHAIDEN KOULUTUSKÄYTÄNTÖJEN KOKOAMINEN

Nadia Monacelli, Arianna Mori

Parman yliopisto

Sisällysluettelo

ENNEN MATKAA.....	2
1. Kirjallisuuden paljoudesta vaikea löytää johdonmukaista tietoa.....	2
2. Koulutetut ja kouluttamattomat ammattilaiset: mitkä taidot heitä erottavat toisistaan?.....	4
3. Hyviä käytänteitä kautta Euroopan.....	9
Associazione Differenza Donna (Rooma)	10
Ninlil (Wien).....	14
Fundación Cermi Mujeres (Madrid)	17
Femmes pour le Dire, Femmes pour Agir (Pariisi)	19
4. Hankkeen uudelleenjärjestely COVID-19-pandemian vuoksi	21
KOULUTUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA.....	23
1. Italia: Giolli Cooperativa Sociale ja Parman väkivallan torjuntakeskus ACAV	23
2. Suomi: Satakunnan ammattikorkeakoulun (SAMK) SomeBody®-menetelmä	30
3. Kroatia: BaBe (Budi Aktivna Budi Emancipiran).....	33
4. Bulgaria: Eyes on Four Paws Foundation (E4p) ja Narodno chitalishte “Sv. Sv. Kiril i Methodij 1924”	35
5. Uutta koulutusta?	39
6. Koulutuksen vahvuuksia ja heikkouksia	45
PÄÄTELMÄT	53

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

1

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

ENNEN MATKAA

1. Kirjallisuuden paljoudesta vaikea löytää johdonmukaista tietoa

Aluksi yritimme saada kokonaiskuvan siitä, mitä oli jo tutkittu ja kirjoitettu väkivallan uhrien kohtaamisessa työskentelevien henkilöiden koulutuksesta. Varsinkin meitä kiinnosti vammaisten uhrien ryhmä erityisen haavoittuvuuden vuoksi. Kävimme läpi aineistoa, jota oli kerätty väkivaltaa kokeneiden vammaisten naisten kanssa työskentelevien henkilöiden koulutuksesta.

Kotiväkivaltaa, parisuhdeväkivaltaa ja sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa käsittelevän kirjallisuuden määrää on mahdoton arvioida. Tuhansia ja taas tuhansia julkaisuja löytyy aiheesta eri tietokannoista, eri tieteen alojen tutkimuksista maailman eri maista. Suurin osa julkaisuista alkaa, pienin käsitteellisin eroin samalla lauseella 'parisuhdeväkivalta on vakava maailmanlaajuinen yhteiskunnallinen ja terveydellinen ongelma'. Niinhän se tosiaan on. Euroopan unionin perusoikeusvirasto julkaisi vuonna 2014 kattavimman naisiin kohdistuvan katsauksen parisuhdeväkivallasta 28 jäsenvaltiossa. Keskimääräinen fyysisen tai seksuaalisen parisuhdeväkivallan osuus oli 23 prosenttia. Vaihteluväli oli 13 prosenttiyksiköstä 32 prosenttiin.

Tästä huolimatta ryhtyessämme keräämään aineistoa tietokannoista huomasimme pian, että koulutuksista ja niiden täytöntöönpanosta sekä arvioinnista ei ole juuri minkäänlaista kirjallisuutta eikä varsinkaan vammaisista uhreista. On huomionarvoista, että eurooppalaisia kertomuksia ei käytännössä löydy. Niinpä aloimme etsiä tietoa aiemmista unionirahoitteisista hankkeista, tosin suuremmista tuloksista. Ainoa tietokanta (Daphne) kattaa Daphne-ohjelmasta rahoitetut hankkeet, mutta se ei ole kattava eikä järin järjestelmällinen. Koska oli mahdoton löytää järjestelmällistä tietoa aiempien hankkeiden koulutustuloksista, keskityimme tutkimaan yleisluontoista aineistoa siitä, miten vammaisia väkivallan uhreja auttavia ammattilaisia oli koulutettu.

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

2

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

Mitä julkaisuista on opittavissa? Ensinnäkin suurin osa kiinnittää päähuomionsa terveydenhuollon ammattilaisiin. Heitä pidetään ensimmäisenä linkkinä väkivallan uhrien kohtaamisessa. Terveydenhuoltohenkilökunta on pääosassa, toisaalta lain täytäntöönpanoviranomaiset nousevat keskeiseen asemaan. Lisäksi sosiaalityöntekijät ja lakimiehet terveydenhuollon ja poliisien lisäksi mainitaan useimmin. On toki tärkeää huomata, että poliisit ja terveydenhoitohenkilökunta ovat ensimmäiset uhria vastassa, mutta kumpikaan näistä ei vastaa keskipitkän ja pitkän aikavälin seurannasta. Lienee siis paljon opittavaa ensimmäisestä kohtaamisesta ja tukijärjestelmän suhteesta siihen. Tutkijat ovat edelleen epävarmoja siitä, miten helposti ammattilaiset huomaavat väkivallan merkit, miten herkästi lain täytäntöönpanoviranomaiset kirjaavat tapahtuneen. Ei ole kovinkaan paljon tietoa siitä mitä tapahtuu tämän ensimmäisen avunpyynnön jälkeen. Joka tapauksessa useampi tutkija on peräänkuuluttanut pitkäaikavälin erikoistuneen tuen merkitystä sekä paikallisverkoston ja yhteisön johtohahmojen välisen yhteistyön tärkeyttä.

Toiseksi merkille pantavaa on tutkijoiden huomiot siitä, miten tarpeellista edelleen on järjestelmällisesti ja riittävästi kouluttaa uhrien kohtaamisessa terveydenhoitohenkilökuntaa ja lain täytäntöönpanoviranomaisia. Monitieteellistä ja moniammatillista koulutusta suositellaan. Tosin harvoin kiinnitetään huomiota tarpeeseen kouluttaa ammattilaisia kohtaamaan erityisryhmiin kuuluvat uhrit kuten etniset vähemmistöt, maahanmuuttajanaiset sekä HLBT-parit. Ainoastaan yksi tutkimus viittasi naisvammaisuhrien kohtaamiseen tarkoitettuun koulutukseen.

Tämä on hämmästyttävää: vuosikymmenten poliittisten puheiden, säädösuudistusten ja kehityshankkeiden jälkeen joudutaan edelleen valittelemaan, miten puutteellisesti koulutettua ja tiedostamatonta joukkoa on uhreille tarkoitetuissa erityisohjelmissa työssä. Tutkimuksesta käy ilmi, miten omien ennakkoluulojensa ja pelkojensa pauloissa ammattilaisetkin saattavat olla ja aliarvioida lähisuhde- ja perheväkivallan seurausten vakavuutta.

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

3

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network

An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

On myös korostettava, että suurin osa julkaisuista on peräisin rikkaimmista ja teollistuneimmista valtioista. Tietenkin on kyse yliopistojärjestelmän kehittyneisyydestä, muttei voi jättää huomiotta sitä, että köyhemmissä ja vähemmän kaupungistuneissa valtioissa koulutusjärjestelmä on heikko ja siten sukupuolten välinen syrjintä sekä naisiin kohdistuva väkivalta vaikuttaa väestöön vahvemmin. Samanaikaisesti on kuitenkin olemassa lukuisia kansainvälisten tahojen, muun muassa Euroopan unionin, rahoittamia hankkeita tukea naisia ja torjua naisia sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa. Joitakin hankeraportteja toki on, mutta järjestelmällistä kuvaa asiasta on vaikea saada. Kyse on menetetyistä mahdollisuuksista ottaen huomioon esimerkiksi maahanmuuttovirtojen suuntaukset. Jos raportteja ja tietoa olisi enemmän, voitaisiin paremmin valmistautua vastaan ottamaan muista maista tulevia naisia.

On käynyt ilmi, ettei joidenkin ihmisten erityiskoulutus erillisessä asiayhteydessä riitä vastaamaan tarpeeseen taata jokaiselle uhrille missä tahansa tilanteessa riittävä tuki. Riittävän suojan takaaminen uhrille vaatii sitä, että kukin uhrin kanssa tekemisissä oleva ammattilainen on saanut järjestelmällisen koulutuksen. Näin ollen osa tutkijoista ehdottaa ammattiin valmistaviin oppilaitoksiin ja yliopistoihin pakollista kokonaisvaltaista asiaan liittyvää koulutusta.

2. Koulutetut ja kouluttamattomat ammattilaiset: mitkä taidot heitä erottavat toisistaan?

Seuraavaksi aloimme miettiä, mikä erottaa toisistaan koulutetun ja asiaan kouluttamattoman ammattilaisen toisistaan. Erityisesti kiinnitimme huomiota psykologisiin lähtökohtiin, jotka toimivat pohjana luoda suhde uhriin riippumatta ammatillisista erityistaidoista. Aiheesta tehtiin kaksi tutkimusta.

Ensimmäisessä tutkimuksessa kyselylomakkeen avulla kartoitettiin asenteita, uskomuksia ja käsityksiä sukupuolten välisistä eroista ja suhteista, samoin kuin sukupuoleen perustuvan

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

4

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network

An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

väkivallan merkitysjärjestelmistä kuten miten ymmärtää uhrin ja väkivallan tekijän aseman, vammaisuhrien tarpeet ja toissijaisen uhriutumisen.

Toisessa tutkimuksessa hyödynnettiin projektivista haastattelua. Tavoitteena oli mitata epäsuorat vaikuttimet kuten tunteita, tuntemuksia ja omaa toimintaa ohjaavia periaatteita. On tarpeen tietää, miten epäsuorat ja suorat ajatukset ohjaavat ammattilaisten toimintaa uhrien kohtaamisessa. Psykologisesta näkökulmasta katsottuna kiintoisinta oli vertailla keskenään erikseen alaan perehdytettyjä ammattilaisia ja erillisopetusta vaille jääneitä kollegoita.

KYSELYLOMAKE: STEREOTYPIAT, USKOMUKSET, ASENTEET JA KÄSITYKSET

Saimme kiinnostavia tuloksia vertailtuamme neljän valtion koulutettuja ja kouluttamattomia ammattilaisia (Bulgaria, Kroatia, Suomi ja Italia). Ensinnäkin samankaltaisuuksia löytyi eri kansalaisuuksien edustajien keskuudesta vaikkakaan emme voi laatia kansallisia tilastoja samankaltaisuuksista ja eroavaisuuksista, sillä kohderyhmän edustamat ammatit eivät olleet yhteismitallisia. Yleisesti voidaan kuitenkin todeta, että kansalaisuudesta huolimatta osallistujilla on pitkälti samanlainen käsitys sukupuoleen perustuvasta väkivallasta.

Eroja oli alaan perehtyneiden ja perehtymättömien välillä. Silti sukupuoleen, sukupuolten välisiin suhteisiin ja väkivaltaan liittyvissä käsityksissä oli samankaltaisuutta. Ensimmäisenä käsitellään eroavaisuuksia. Tuloksista näkee selvästi, että koulutetut ammattilaiset ovat hivenero valmiimpia kohtaamaan henkilökohtaista ahdistusta kuin kouluttamattomat. Samoin koulutetut saivat otettua paremmin etäisyyttä. Selkeä ero oli näiden kahden ryhmän välillä siinä, miten sukupuoli ajattelu ja sukupuolijärjestelmää perusteltiin: koulutetut suhtautuivat ideologisiin kysymyksiin vähemmän ponnekkaasti eivätkä uskoneet niin vahvasti sukupuolen merkitykseen. Tämä ero ei kuitenkaan näkynyt kielteisissä stereotyypeissä: Kummankaan ryhmän edustajat eivät tyypitelleet naista negatiivisesti. Kognitiivisstereotyyppinen naiskäsitys oli molemmilla ryhmillä sama, mutta koulutetut olivat eri mieltä sukupuolten suhteista. Toinen ero oli

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

5

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

suhde vammaisiin ja käsitys vammaispalveluiden riittävydestä. Koulutetut olivat tietoisempia vammaisten naisten uhriuttamisesta ja he osasivat arvioida vammaispalveluita myönteisemmin. Hivenen eroa oli havaittavissa myös toissijaisessa uhriutumisessa. Ero ei kuitenkaan ollut merkittävä, sillä tätä ei pidetty tärkeimpänä väkivallan uhreille tarkoitetun tuen osatekijänä.

Muitakin samankaltaisuuksia esiintyi kansalaisuudesta ja koulutustaustasta riippumatta, kuten tutkittujen käsitykset miesten syistä käyttää väkivaltaa. Tämä liitettiin usein ajatukseen aiemmasta kärsimyksestä.

Tutkitut vaikuttivat pitävän miesten suorittamaa väkivaltaa yksilöllisenä ja pysyvänä piirteenä (liittyen kärsimyksen tilaan) ja hylkäävän valtaan ja miesten ja naisten arvoaseman eroavaisuuteen liittyvän yhteiskunnallisen puolen kokonaan. Huomio liittyy siihen, miksi tutkitut uskoivat naisten järjestelmällisesti jättävän väkivallan raportoimatta. Tutkitut todennäköisimmin ajattelivat naisten haluttomuuden raportoida väkivallasta johtuvan henkilökohtaisista syistä pikemminkin kuin vallan ja arvoasetelman vuoksi.

PROJEKTIIVINEN HAASTATTELU: TUNTEET, SAMAISTUMINEN JA OMINAISUUDET

Projektiivisen haastattelun menetelmä koostuu eri tekniikoista, joiden avulla pyritään ymmärtämään paremmin käyttäytymisen syvärakenteita tietyissä tilanteissa. Menetelmä on kehitetty kliinisen psykologian alalla ja se tarjoaa osallistujille ajatusten projisoimista johonkin tai johonkuhun itsensä ulkopuolella. Projektiivisen haastattelun päähyöty on siinä, että se johtaa osallistujat rakentamaan siltaa menneeseen ja sallii heidän pääsevän kosketuksiin tunteidensa kanssa ja kertovan niistä, sellaisistakin, jotka eivät kävisi ilmi tavanomaisessa rationaalisten kysymysten haastattelussa. Menetelmää voidaan käyttää myös aktivoimaan ei-lineaarista tai sivujuonteista ajattelua uusien ideoiden esiin tuomiseksi.

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

6

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

Tutkimuksessa käytettiin kolmea lyhyttä videota (kokonaiskesto 4 minuuttia 30 sekuntia), joissa esiintyi oletettu väkivallan uhri vastaanotolla eri ammattiryhmien luona. Ensimmäinen video sisältää kaksi poliisitutkijaa (mieheen ja naisen), jotka tapaavat raiskauksen uhrin pian tapahtuman jälkeen. Toisessa sosiaalityöntekijä ottaa väkivallan uhrin vastaan erikoistuneessa keskuksessa. Selkeästi järkyttyneen uhrin edessä sosiaalityöntekijä luetteloi keskuksen tarjoamia palveluja. Kolmannessa videossa esiintyy ainoastaan naispoliisi, joka käy uhrin kanssa kotona ja pyrkii tukemaan tätä. Eritoten video osoittaa poliisin käytöstä, kuten sitä, että hän antaa naiselle oman henkilökohtaisen puhelinnumeron. Jokaisen videon katsomisen jälkeen kysimme tutkimukseen osallistuneilta seuraavaa:

- 1) Luetteloi kolme tunnetta (kolme itseesi liittyvää ja kolme uhuriin liittyvää), jotka heräsivät katsoessasi videota. Mikä niistä on vahvin ja miksi?
- 2) Onko työntekijöiden käytös mielestäsi riittävää vai riittämätöntä uhria vastaan otettaessa ja miksi?
- 3) Onko työntekijöiden toiminnassa yhteispisteitä omaan tapaasi toimia väkivallan naisuhrien ja videon päähenkilöiden kanssa? Minkälaisia eroja tai samankaltaisuuksia?

Kysymykset laadittiin saadaksemme tunteita pintaan haastatelluissa. Yleisesti ottaen kaikissa kolmessa tapauksessa ammattilaiset ilmaisivat selkeästi vahvemmin itseensä liittyviä tunteita kuin uhuriin liittyviä. Tästä voisi päätellä miten vaikeaa on asettua toisen asemaan. Tieto näyttää olevan vastakohtainen siihen nähden, että empatia on yleisimmin ilmaistu tunne tässä asiayhteydessä. Asia selkenee peilattaessa sitä empatian moniulotteiseen luonteeseen (Davis 1983), jonka mukaan tarkkailijan suhtautuminen tarkkailtavan tunnetilaan voi olla tunnepohjainen (sijaisosallistuminen) tai kognitiivinen (ymmärryksen tarkkuus ja muiden tunteiden nimeäminen) (Albiero, Ingolia, Lo Coco, 2006). Tässä tapauksessa pikemminkin kognitiivinen kuin tunnepohjainen empatia näyttää aktivoituneen. Vastauksissa ikään kuin

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

7

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

heijastuu ammattilaisten kognitiivinen ajatusketju ”ymmärrän, miltä sinusta tuntuu” pikemminkin kuin ”tunnen, miltä sinusta tuntuu”.

Merkittävää on lisäksi alleviivata sitä, että koulutetut työntekijät ilmaisivat myötätuntoa herkemmin kuin asiaan kouluttamattomat. Koulutukseen osallistuminen voi siis auttaa ammattilaisia ottamaan etäisyyttä ainakin kognitiivisella tasolla ja päästä lähemmäs uhrin kokemaa. Toisaalta koulutukseen osallistuminen on palvelisi hälventämällä voimattomuutta, jota kouluttamattomat ilmaisivat kokiessaan, ettei heillä ole riittävästi työkaluja auttaa uhreja. Ensimmäisessä videossa uhriin liittyvien tunteiden kirjo oli laaja (hämmennys, shokki, heiveröisyys, kipu, kärsimys, yksinäisyys). Kaikki huomasivat uhrin äärimmäisen vaikean tilanteen. Kukaan osallistuneista ei kuvannut uhria siten, että tämä olisi halunnut tulla autetuksi tai olisi ollut sitoutunut yhteistyöhön poliisin kanssa. Toisessa videossa puolestaan hyvin byrokraattisen sosiaalityöntekijän esiintymisessä alan ammattilaisten tunteet kiinnittyivät pikemminkin heihin itseensä (tyytyväisyys, myötätunto, surullisuus, empatia, viha, helpotus, toivo) ja uhriin kohdistui selvästi ainoastaan hämmennyksen tunne. Kolmannessa videossa naispoliisin saattaa uhria kotiin ja antaa tälle puhelinnumeron, koska kaikista sosiaalityöntekijän lupauksista huolimatta uhri olisi muuten jäänyt yksin. Alan ammattilaiset varsin voimakkaasti tuomitsivat poliisin valinnan sopimattomaksi ja ainoa uhriin kohdistuva tunne oli yksinäisyys.

Tulokset johtavat miettimään auttamissuhteen epäjohtonmukaisuutta. Ammattilaiset näyttävät kiinnittävän enemmän huomiota omiin tarpeisiinsa kuin uhrin. Työntekijä kertoo uhrille olevansa käytettävissä auttaakseen ja tukeakseen, mutta lopulta näin ei olekaan. Sanat eivät vastaa toimintaa. Mikäli kyse on kiireellisestä avun tarpeesta, on vastattava oikopäätä eikä seuraavan päivän kuluessa, sillä nainen jää ongelmiseen kasvavan epävarmuuden valtaan, jos akuuttiin hätään ei saa apua heti. Kyseinen ajatus heijastuu selkeästi ammattilaisten vastauksissa toiseen videoon. He kuvaavat tyytyväisyyttään (jotakin tehtiin) ja arvioivat

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

8

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

sosiaalityöntekijän toimet myönteisiksi, koska hän ”tarjosi tarpeellista tietoa” tai ”osoitti ammattimaista käytöstä”.

Totuus on kuitenkin, ettei uhri pysty vastaanottamaan tarjottua tietoa eikä hänen sallita ilmaista omia näkemyksiään eikä tarpeitaan. Alan ammattilaisten tyytyväisyys siis liittyy ainoastaan ammattilaisen tarpeisiin: oman tehottomuuden tunteen vaientamiseen ja uhrin kärsimyksen pienentämiseen luomalla kuvitelman siitä, että ainakin jotain tuli tehtyä.

3. Hyviä käytänteitä kautta Euroopan

Hankkeen aluksi oletimme saavamme käsiimme kirjallisuutta, jossa puhuttaisiin koulutuksesta väkivallan naisuhrien ja väkivallan vammaisnaisuhrien parissa työtä tekeville. Ajatuksena oli poimia tärkein, haasteet ja tarpeet. Valitettavasti uhrien kohtaamiseen liittyvää koulutusaiheista kirjallisuutta ei juurikaan ole eikä varsinkaan vammaisnaisuhrien kohtaamiseen liittyvää. Tarkoituksena oli myös kerätä tietoa eurooppalaisten väkivallan naisuhreja auttavien toimijoiden verkkosivuilta. Tulokset olivat taas suhteellisen hedelmättömiä ja epäselviä. Käännyimme sitten suoraan Wave Networkin puoleen sekä Euroopan kehitysrahaston (EKR) puoleen. Wave Networkin työntekijä sekä EKR:n ihmisoikeusedustaja ilmoittivat, ettei heillä ollut aiheeseen liittyviä erityisohjelmia. Kumpikin kuitenkin kehotti tutkimaan tilannetta eri Euroopan maissa. Toimimme sittemmin kahdella eri tasolla. Ensiksi otimme yhteyttä eri keskuksiin ja toisaalta ryhdyimme järjestelmällisesti käymään läpi verkkomateriaalia. Ainoa todella hyödyllinen tietokanta on Daphne-ohjelman työkalupakki, johon on arkistoitu hankkeet vuodesta 1997 vuoteen 2014. Etsimme sattumanvaraisesti eri aineistoa uudemmissa hankkeista verkosta. Lopulta tutkimme kahta GREVION tuottamaa kertomusta hankkeen osallistujamaista. Tavoitteena oli selvittää, oliko asiakirjoissa aiheuttamme sivuavia kohtia.

Löydöstemme mukaan huomattavaa epäjohtonmukaisuutta on havaittavissa Euroopan tasolla instituutioiden ja sukupuoleen kohdistuvan väkivallan ja toisaalta vammaisuuden välillä. Itse

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

9

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

asiassa kuten jo kävi ilmi, on olemassa vain vähän aineistoa sukupuoleen kohdistuvasta väkivallasta tai vammaisnaisille tarkoitetuista hankkeista tai näiden asioiden parissa työskenteleville tarjotusta koulutuksesta. Jopa GREVION raporteissa **vammaisuus mainitaan muutamalla rivillä** ja silloinkin usein haavoittuvuuden yhteydessä. Viisi Daphne-tietokannan hanketta on kohdistunut **suoraan vammaisten naisten ja tyttöjen (tai nuorten yleisesti) kanssa tehtyyn työhön**, ja tällöinkin yksilökohtaisesti lähinnä. Ainoastaan osassa hankkeiden koulutuksesta edes sivutaan aikuisia. Toiseksi huomion arvoista on, miten **vaikea haavoittuvassa asemassa olevan, etenkin vammaisen, naisen on saada tietoa**, mikä tekee tilanteesta entistä vakavamman. Huomasimme, että verkkosivujen tieto on pääosin suunnattu vammattomille ja ”normaaleille” naisille. Olisi tarpeen tarjota tietoa vammaisiin naisiin kohdistuvasta väkivallasta jokaiselle. Kunkin vammaisen naisen tulisi helposti ja oikopäätä löytää tarvittava tieto apua ja suojaa saadakseen. Voitaisiin käyttää erilaisia avusteisia menetelmiä, kuten avustettuja lukumenettelyjä, ääniohjeita, viittomakielisiä videoita. Olisi tärkeää ottaa huomioon erilaiset fyysiset ja psyykkiset vamman muodot ja vakavuusaste.

Tiedon saamisen esteenä on usein myös kieli. Mikäli vammaisen nainen kohtaa väkivaltaa vieraassa maassa asuessaan, hänen voi olla vaikea saada apua kielellisistä syistä.

Muutamia asiaan erikoistuneita keskuksia kuitenkin on olemassa. Otimme niihin yhteyttä puhelimitse, sillä pandemian vuoksi emme voineet mennä niissä käymään.

Associazione Differenza Donna (Rooma)

<https://www.differenzadonna.org/>

Differenza Donna (DD) perustettiin vuonna 1989. Se on toiminut väkivallan torjuntatyössä Italiassa ja muissa maissa tarmokkaasti uskoen siihen, että naiset ovat yhteiskunnan suuri voimavara, mikäli heidän oikeuksiaan ja ihmisarvoaan kunnioitetaan. DD:n tehtävänä on tukea jokaista naista taloudellisen itsenäistymisen tiellä ja vahvistaa heidän vaikutusvaltaansa,

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

10

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

ihmisarvontunnettaan ja viisauttaan. DD:llä on suojakoteja, joista naiset ja lapset saavat turvaa, he voivat suunnitella uudelleen elämäänsä niissä ja voimaantua.

DD on pitkään toiminut vammaisnaisiin kohdistuvan väkivallan saralla. Sillä on oma asiaan perehtynyt yksikkönsä ollut toiminnassa jo yli kuusi vuotta. Viime vuosien aikana DD on aloitteissaan kasvattanut sosiaalipuolen tietoisuutta kehitysvammaisista naisista ja koittanut hälventää yleisiä ennakkoluuloja. Järjestö on omistautunut tiedottamaan vammaisille naisille ja tytöille erilaisten keskusten olemassaolosta. Usein kohderyhmään kuuluvat eivät tunne esimerkiksi Väkivallan vastaisista keskuksista tai turvakodeista tai eivät osaa pyytää apua itse.

Differenza Donna loi myös Kansallisen vammaisiin naisiin kohdistuvan väkivallan tarkkailukeskuksen. Keskuksen tehtävänä on kerätä tietoa sukupuoleen perustuvasta, vammaisnaisiin kohdistuvasta, väkivallasta ja julkaista tulokset vuosittain marraskuussa. Tietoa kerätään kyselylomakkein, hankkein ja muin erityiskeinoin. Tulosten pohjalta saadaan parempi käsitys väkivaltamekanismeista ja kehitellään välineitä torjua väkivaltaa tehokkaammin. On erityisen oleellista kerätä väkivaltaa kokeneiden kertomuksia, jotta voidaan paremmin ymmärtää, millaisia kulttuurisia esteitä, päähänpinttymiä ja ennakkoluuloja he ovat kokeneet raportoidessaan väkivallasta. Näin saadaan tuotua päivänvaloon kulttuurisia, yhteiskunnallisia ja poliittisia esteitä, joista ei vielä ole kunnollista tutkimusta.

Tarkkailukeskus pyrkii vaikuttamaan kulttuuriseen muutokseen, jotta sosiaalipolitiikka voitaisiin ohjata toiseen suuntaan. Tieteellisempää analysointia tarvitaan, jotta pystytään luomaan sukupuoleen liittyviä oikeamman suuntaisia toimia, täytäntöön panemaan niitä sekä valvomaan niiden vaikutusta elämänlaatuun. Tavoitteena on myös luoda vuoropuhelun välineitä sekä verkostoitua eri toimijoiden välillä rohkaisten vertailuun, tiedon vaihtoon ja yhteisyyöhön.

Differenza Donna tarjoaa erilaisia koulutuspolkuja:

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network

An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

- Koulutus omille jäsenille, tuleville aktiiveille, keskuksissa työskentelemään tuleville naisille
- Koulutus naisille, jotka haluavat tietää enemmän sukupuoleen perustuvasta väkivallasta ja ryhtyä vapaaehtoisiksi
- Koulutus muille väkivallan torjuntakeskuksille
- Koulutus alan ammattilaisille, viranomaisille, yritykselle tai muille järjestöille (lääkäreille, sairaanhoitajille, psykologeille, poliisille)

Tulevien aktiivien koulutus kestää yhdeksän kuukautta. Se pidetään kolmituntisena tapaamisena kerran kuussa ja koulutuksen lopussa kukin suorittaa kolmen kuukauden harjoittelun ammattilaisen rinnalla. Vapaaehtoisten koulutus kestää kolme kuukautta. Tapaamiset kestävät kuusi tuntia ja järjestetään kerran viikossa.

Muiden keskusten työntekijöille koulutuksesta sovitaan kulloisenkin keskuksen tarpeiden mukaisesti tilannekohtaisesti. Koulutus sisältää naisiin kohdistuvan väkivallan sekä sukupuoleen kohdistuvan väkivallan analysointia, sen miettimistä, mitä väkivalta tarkoittaa, mitä syrjintä ja intersektionaalisuus ovat ja millaisia lakeja on.

Oman henkilöstön koulutuksessa tarkoituksena on pystyä arvioimaan väkivaltatapauksia yhteiskunnallispoliittisessa ja kulttuurisessa kontekstissa.

Kouluttajat kuuluvat järjestöön ja heillä on kullakin omanlaisensa tausta, osa on lakimiehiä tai psykologeja, osa sosiaalialan työntekijöitä, joilla on eniten kokemusta asiasta. Tavoitteena on siirtää tietotaitoa järjestön sisällä. Kullakin vanhemmalla työntekijällä on apunaan nuorempi.

Koulutus järjestetään kontaktiopetuksena, laboratoriossa ja harjoitteluna. Paljon työstetään konkreettisia todellisia tapauksia. Differenza Donna tarkkailukeskuksen johtaja Rosalba Taddeini on todennut, että jos sisäistää sen, että itsekin voisi olla sukupuoleen perustuvan väkivallan uhri, ymmärtää paremmin sen, ettei tämältyypistä väkivaltaa kohtaa ainoastaan

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network

An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

jossain itsestä kaukana olevat epämääräiset henkilöt. Taddeinin sanojen mukaan koulutettava pystyy vastaamaan parhaiten tuen tarpeeseen, jos hän pystyy samaistumaan hivenenkin tarinaan, voi tuntea itsensä osaksi sitä.

Koulutuksessa keskitytään erilaisuutta koskevan tiedon käsittelyyn, sillä erojen tunteminen on perustavanlaatuista pyrittäessä auttamaan erilaisia naisia, esimerkiksi maahanmuuttajanaisten ja ihmiskaupan uhrien välillä on eronsa samoin kuin vammaisnaisryhmässä. Differenza Donnan mielestä auttajan on ehdottomasti käsitettävä, että vammaisnaisen saama koulutus on toisenlainen kuin muiden. Esimerkiksi vammaisnaisen oletettu roolinaisena on poikkeava, samoin kuin yhteiskunnan odotukset. Jos tätä ei huomata, vaarana on, että toimitaan kuten usein käy, eli puhutaan vammaista naista avustavalle henkilölle eikä suoraan vammaiselle. Näin hänen oikeussubjektiutensa kadotetaan.

Kun koulutetaan omaa henkilökuntaa, käytetään feminististä menetelmää eli kasvatetaan itsetietoisuutta, keskitytään kehoon ja aloitetaan itsestä.

Ennen vammaistyötä järjestön jäsenet kävivät sisäisessä koulutuksessa, jossa keskityttiin fyysiseen kehoon omien kokemusten jakamisella. Jäsenet ovat erilaisia naisia omine taustoineen (vammaisia, maahanmuuttajia, raiskauksen uhreja, sukupuolielinten silpomisen kokeneita). Erilaisuus on rikkautta, minkä jo järjestön nimi Differenza Donna ilmaisee.

Koulutukset ovat maksullisia. Rahoitus on peräisin yksityisiltä tahoilta, kuten naisilta, jotka haluavat töihin tai vapaaehtoisiksi järjestöön, järjestöiltä, yrityksiltä tai julkiselta puolelta. Koulutuksen lopuksi kukin saa osallistumistodistuksen.

Ennen COVID-19-pandemiaa koulutus järjestettiin kontaktiopetuksena, mutta sittemmin kaikki opetus on tapahtunut verkossa. Kesällä 2020 osittain koulutettiin verkossa ja osittain paikan päällä.

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

13

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network

An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

Alan ammattilaisten koulutuksen kuuluvat usein työtehtäviin ja suoritetaan työajalla. Joskus koulutettavat itse valitsevat koulutuksen, joskus taas heidät on velvoitettu osallistumaan.

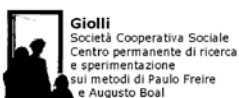
Vammaisten kanssa työskennellessä verkostot lääkäreiden, sairaanhoitajien poliisin ja sosiaalialan työntekijöiden kanssa ovat erityisen tärkeitä. Vammaiset naiset eivät osaa pyytää apua tuetta. Ongelma ei ole niinkään fyysinen saavutettavuus vaan henkinen, kuten Taddeini totesi. Vammaista pidetään usein ensisijaisesti vammaisena sosiaalipalveluissa, ei naisena, ja siksi sukupuoleen kohdistuvaa väkivaltaa aliarvioidaan. Toissijaisen uhriutumisen vaara on olemassa. Esimerkiksi järjestö on tutkimuksissaan havainnut, että eräessä pienessä kylässä Downin syndroomaa kantava tyttö oli 13 vuoden aikana käynyt läpi 13 raskauden keskeytystä. Perhe, sosiaalityöntekijät, neuvontakeskus ja abortin tekijät kaikki jättivät huomiotta väkivallan mahdollisuuden. Kenellekään ei tullut mieleen, että tuollainen määrä raskaudenkeskeytyksiä kolmentoista vuoden sisällä olisi voinut kertoa peitellystä väkivallasta. Kukaan ei ollut nähnyt tätä ihmistä naisena, ei pelkästään vammaisena, eikä ajatellut, että nainen voisi olla erityisen altis seksuaaliselle hyväksikäytölle, kenties perheen sisällä, mikä tosin ei ole tiedossa.

Koulutusten jälkeen Differenza Donnasta pidetään yhteyttä laitoksiin tai keskuksiin. Monet naiset ovat joutuneet lukuisiin vaikeuksiin eikä heitä haluta jättää yksin. DD onkin perustanut kansallisen tarkkailukeskuksen, jotta mistä tahansa päin Italiaan voidaan ottaa yhteyttä ja saada tukea oikeudellisissa kysymyksissä DD:n lakimiesten avustuksella ja muissa kysymyksissä. Kussakin tapauksessa DD toimii verkostoituneena eri suuntiin poliisin, sosiaalityöntekijöiden ja lakimiesten kanssa.

Ninlil (Wien)

<https://www.ninlil.at/zeitlupe/index.html>

<https://www.ninlil.at/kraftwerk/index.html>

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

14

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

Ninlil on neuvoo antava järjestö vammaisille naisille. Ninlillä on kaksi työsarkaa, toinen vertaistukea (Zeitlupe) ja toinen oppimisvaikeuksista kärsiville naisille, jotka ovat joutuneet seksuaalisen väkivallan kohteeksi (Kraftwerk). Kyse on siis keskuksista, joka on erikoistunut neuvomaan väkivaltaa kokemaan joutuneita vammaisnaisia. Zeitlupe on ensimmäinen naisten naisille perustama vertaistukikeskus Wienissä. Sen tarkoituksena on rohkaista vammaisia naisia toteuttamaan toiveensa, tarpeensa ja unelmansa. Mukana on vammaisia naisia ja tyttöjä sekä heidän ystäviään, sukulaisiaan tai vammaisten kanssa toimivia, kuten hoitajia, muuta tukihenkilöstöä, henkilökohtaisia avustajia. Kraftwerk on järjestänyt lukuisia voimaantumiseen keskittyneitä seminaareja. Ninlilin tavoitteena on estää oppimisvaikeuksista kärsiviin tai monivammaisiin naisiin kohdistuvaa väkivaltaa. Ninlilissä uskotaan, että väkivalta saadaan pysäytettyä ainoastaan, jos naisilla on enemmän päätäntävaltaa arjessa. Heidän kokemuksensa, tarpeensa ja toiveensa ovat seminaarien keskiössä. Naisten mielipiteet ja näkökulmat ovat mukana valmisteltaessa seminaaria. Käytössä on palautelomake, jonka perusteella pyritään parantamaan tulevia tapahtumia sekä pyritään kartoittamaan suorasti ja epäsuorasti uusia ajatuksia uusiksi aiheiksi. Osallistujat voivat yksilöllisesti voimaantua eri lähestymistapojen avulla. Seminaarien osallistujamäärät ovat pieniä, yleensä paikalla on seitsemän osallistujaa ja kaksi ohjaajaa, joten kukin nainen vamman asteesta riippumatta pystyy osallistumaan kiireettä. Verkkosivusto on saksaksi. Se on tarkoitettu vammaisnaisille. Tuki-osiosta voi löytää kaikki tiedot myös tietokoneen fasilitoimina.

Ninlilin työntekijät järjestävät koulutuksia kerran tai kaksi vuodessa alan ammattilaisille. Kohderyhmänä ovat vammaislaitosten työntekijät, mutta myös naisiin kohdistuvan väkivallan uhrien kanssa työskentelevät.

Koulutukset kestävät päivän tai kaksi. Niissä on teoreettinen ja käytännön osa. Teoreettinen osio koostuu väkivallan määrittelystä, erityisesti seksuaalisen väkivallan määrittelystä ja sen eri asteista. Ohjeistusta annetaan siitä, miten naiset voivat pysäyttää väkivallan

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

15

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

alkuvaiheissaan ja opetetaan vammaisnaisia voimaantumaan arkielämässä. Tätä merkittävämpi osio koulutuksessa on todellisen elämän tapausten käsittely ja sidosryhmien esittämien aiheiden käyminen keskustellen läpi. Erityishuomiota kiinnitetään analysoitujen tapausten ongelmanratkaisuun. Näin alalla toimivat oppivat tunnistamaan naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja toimimaan oikeanlaisesti ja tehokkaasti. Ninlilin työntekijät tietävät teoreettisen koulutuksen merkityksen ja siksi mukana on teoriaosuus, mutta he uskovat vahvasti käytännön harjoituksiin ja tosielämän tapausten ratkomiseen tehokkaana keinona oppia. Koulutukset pitävät järjestön työntekijät.

Ninlilin koulutuksilla pyritään eri tavoitteisiin riippuen koulutukseen osallistujista. Mikäli koulutetaan vammaisnaisten kanssa työtä tekeviä, huomio kohdistuu tunnistamaan naisten käytöksestä merkkejä mahdollisesta väkivallasta ja oppimaan reagoimaan siihen oikealla tavalla.

Toisaalta taas, jos koulutukseen osallistuvat ovat vammaisnaisia, toimitaan toisin. Vammaisnaisia ja oppimisvaikeuksista kärsiviä naisia halutaan voimaannuttaa ja opettaa heitä käsittelemään tosielämän tilanteita. Vammaisnaisille suunnatut koulutukset ovat ilmaisia. Alalla toimivien koulutukset ovat maksullisia, ja maksut pohjautuvat Ninlilin omiin talousarviovaroihin sekä koulutettavan budjettiin. Koulutuksen lopuksi myönnetään epävirallinen todistus. Suurin osa koulutuksista saa rahoituksensa Wienin kaupungilta tai valtiolta.

Suurin ongelma on vähäinen osallistujamäärä, mikä johtaa kurssien perumiseen. Monet alalla työskentelevät ovat niin taakoitettuja arjen työssään, etteivät näe lisäkoulutusta tarpeellisena. Monet myöskään eivät tiedä juuri mitään oppimisvaikeuksista kärsivien naisten väkivaltakokemuksista ja ajattelevat, etteivät tarvitse erityistietoa asiasta. Monesti koulutuksen aikana heidän näkemyksensä kuitenkin muuttuu ja he ovat tyytyväisiä saamaansa tietoon.

Ninlilin työntekijät ovat ryhtyneet yhteistyöhön alan ammattilaisia kouluttavien opinahjojen kanssa. Ninlil on voinut järjestää yhden tai kaksi seminaaria vuodessa kouluilla ja on päässyt esittelemään työtään sekä vammaisnaisiin kohdistuvaa väkivaltaa.

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

Ninlilin koulutukset pidetään lähiopetuksensa asian arkaluontoisuuden vuoksi. Kyse ei ole pelkästään tiedon jakamisesta, vaan myös kosketuksesta omiin tunteisiin ja käytännön harjoitteista. Ninlilissä ei ole löydetty ratkaisua koulutuksen järjestämiseen pandemian aikana, sillä tarvittaisiin suuri koulutustila.

Järjestövastaava Elisabeth Udl on järjestänyt koulutuksia lähiopetuksena etäisyysäytäntöjä noudattaen, esimerkiksi työpajoja opiskelijoille vammaisnaisiin kohdistuvasta väkivallasta. Ninlilissä uskotaan, että osa sisällöstä valuisi hukkaan, jos koulutus järjestettäisiin verkossa.

Fundación Cermi Mujeres (Madrid)

<http://www.fundacioncermimujeres.es/en>

Fundación Cermi Mujeres on voittoa tavoittelematon järjestö, jonka päätavoite on auttaa vammaisnaisia ja tyttöjä sekä naisia ja äitejä, jotka auttavat vammaisia. Tavoitteena on se, että kaikki voisivat nauttia perus- ja ihmisoikeuksistaan täysin. Järjestö perustettiin vuonna 2014 kansalaisyhteiskunnan esittämän sukupuoleen perustuvaan väkivaltaan liittyvän huolen kasvaessa. Oli tarpeen saada enemmän tietoa syrjinnästä. Fundación puolustaa vammaisnaisten ja -tyttöjen oikeutta tasa-arvoon ihmisoikeuksien näkökulmasta. Se pohjaa työnsä Vammaisyleissopimukseen, jossa korostetaan syrjimättömyyttä, tasa-arvoisia mahdollisuuksia, yhteisön osallisuutta, itsenäistä elämää ja yksilöllistä ja yhteisöllistä vammaisnaisten voimaannuttamista. Säätiön tarkoituksena on tarjota jatkuvuutta koulutusohjelmille ja edistää vammaisten naisten ja tyttöjen ihmisoikeuksia yhteiskunnassa, hallinnossa ja yliopistoissa. Ohjelman yleistavoitteena on vahvistaa ja kehittää asiaan sitoutuneiden ja motivoituneiden eri alojen opiskelijoiden taitoja ihmisoikeus-, vammais- ja sukupuolten tasa-arvokysymyksissä. Heille tarjotaan mahdollisuutta soveltaa tietojaan käytäntöön todellisessa työympäristössä ja helpotetaan heidän pääsyään työmarkkinoille. Yliopistojen lisäksi harjoitteluja voidaan järjestää yhteistyötahojen tiloissa kuten yrityksissä, eri laitoksissa ja yksityissektorin puolella kansallisella

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

17

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

ja kansainvälisellä tasolla. Kiinnostava ja hyödyllinen hanke on digitaalinen kirjasto, johon on kerätty tietokantaa eri puolilta maailmaa sukupuoleen ja vammaisuuteen liittyvistä kysymyksistä. Toiveena on, että kukin vammastaan tai iästään huolimatta voisi saada sivuston kautta tietoa esteettömästi. Esteettömyyttä palvelemaan on otettu käyttöön erilaisia visuaalisia keinoja (kirjasintyyppi ja koko, taustaväri). Sivusto on espanjaksi ja englanniksi.

CERMI:n Naisten Säätiö järjestää jatkuvaa koulutusta verkossa ja lähiopetusta ajoittain. Vammaisille naisille ja tytöille sekä vammaisten lasten äideille on tarjolla ruohonjuuritason opetusta ihmis- ja perusoikeuksista. Koulutusta on olemassa myös vammaisten sukulaisille sekä vammaislaitoksissa työskenteleville.

CERMI kouluttaa eri sektorien ammattilaisia, lain täytäntöönpanon viranomaisia, sosiaalipalvelujen ja terveydenhoitopuolen väkeä sekä väkivaltaa kohdanneiden naisten kanssa työskenteleviä. Asiantuntija-apua ja koulutusta on tarjolla myös julkishallinnolle (paikallis-, alue- ja kansallisen tason) sekä yliopistoille. Osa kursseista pidetään eri verkkoalustojen kautta, osa luokkahuoneessa. Pandemian vuoksi kaikki kurssit on pidetty Zoom-alustalla tai vastaavilla.

Kouluttajina toimivat varapuheenjohtaja, koordinaattori, sukupuolikysymysten asiantuntija, oikeudellinen neuvonantaja, johtokunnan jäsenistö sekä muuta asiantuntija korvauksetta. Pandemian puhjettua kursseilla on ollut laajempi yleisö kuin ennen. Keskimäärin osallistujia on 15 valtiosta. Kurseille voi osallistua myös kaikkialta espanjankielisestä Amerikasta. Kurssit kestävät yleensä pari tuntia, mutta on kuuden tunnin jaksojakin. Kursseja pidetään viikoittain. Vammaisnaisille ja -tytöille tosin kurssit pidetään joka toinen viikko. Kaikki kurssit ovat ilmaisia, tosin joillekin erityisasiantuntijoille maksetaan.

Esimerkkinä koulutusvaihtoehdoista mainittakoon vaikkapa Espanjan kuninkaallisen vammaislautakunnan kanssa loka-marraskuussa järjestettävä koulutus, jossa kuuden kahden tunnin session aikana käsitellään vammaisten naisten ja tyttöjen ihmisoikeuksia CEDAWissa,

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

18

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

CRPD:ssä, Pekingin toimintasuunnitelmassa SDG:ssä, Istanbulin yleissopimuksessa sekä eri YK:n elimissä. Kyseisten kurssien sisältö on seuraavanlainen:

- 30 minuuttia pääpuhujalle
- 30 minuuttia kysymyksille ja vastauksille
- 30 minuuttia asiantuntijapaneelikeskustelulle
- 30 minuuttia kysymyksille ja vastauksille.

Koulutus rahoitetaan julkisen ja yksityisen sektorin rahoitustarjouksin. Koulutuksen lopuksi osallistuja saa todistuksen, mikäli on osallistunut kurssille jonkun toisen laitoksen nimissä. Säätiö ei vielä voi itse myöntää todistuksia ja siksi sillä on käytössä vastavuoroisen tunnistamisen menetelmä todistusten jaossa.

Uusia osallistujia saadaan sosiaalisen median kautta kursseille. Monet edellisille kursseille osallistuneet ovat innokkaita käymään myös uusissa koulutuksissa. Usein kurssille osallistuneet kehottavat muitakin käymään kurssin, esimerkiksi kertomalla muille vammaisille naisille ja tytöille sekä vammaisten lasten äideille mahdollisuudesta osallistua.

Femmes pour le Dire, Femmes pour Agir (Pariisi)

<http://fdfa.fr/>

Femmes pour le Dire, Femmes Agir -järjestö (FDFA) saattaa yhteen vammaisia naisia vammasta riippumatta mutta myös vammaisia miehiä sekä vammattomia naisia ja miehiä. Kyse on pienestä järjestöstä, jolla on kaksi työntekijää ja muutama vapaaehtoinen. Sen perusti vuonna 2003 Maudy Piot kaksinkertaista, sukupuoleen ja vammaisuuteen perustuvaa syrjintää torjumaan ja parantamaan vammaisten naisten roolia yhteiskunnassa ja heidän suojeluaan.

Vuonna 2010 FDFA järjesti Vammaisuus ja väkivalta -konferenssin. Sen jälkeen yleisölle jaettiin kyselylomake. Siitä kävi ilmi, että 36 prosenttia vammattomista kertoi kohdanneensa jonkinasteista väkivaltaa elämässään, vammaisista puolestaan 70 prosenttia. Järjestössä

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

alettiin työstää aihetta, etsiä tietoa naisten, vammaan ja väkivallan suhteesta. Huomattiin pian, ettei virallista tietoa ollut saatavilla ja ainoat viralliset asiakirjat, joissa mainittiin vammaisnaisten kärsimä väkivalta, olivat Euroopan parlamentin julkaisut. Niistä kävi ilmi, että 80 prosenttia Euroopan vammaisista naisista oli kohdannut väkivaltaa tai kaltoinkohtelua. Viiden vuoden kuluttua FDFFA onnistui avaamaan oikeudellista, psykologista ja yhteiskunnallista tukea tarjoavan palvelevan puhelinlinjan. Vuodesta 2015 palvelu on ollut käytössä kolme puoltapäivää viikossa. Aukiolotuntien määrä on alhainen, sillä työpanos on vapaaehtoisten varassa sekä kahden työntekijän voimin. Pysyvimmät vapaaehtoiset ovat eläkeläisnaisia. Nuoremmat, työelämässä olevat naiset voivat sitoutua heikommin erilaisten elämänmuutosten vuoksi aloittaessaan uuden työn, tullessaan raskaaksi, vaihtaessaan työpaikkaa.

Vapaaehtoiset valitaan ja koulutetaan tietyin kriteerein. He tulevat terveydenhuoltoalalta usein, vaikka sitä ei vaaditakaan. FDFFA pitää tärkeänä hyväntahtoisuutta ja kuuntelukykyä. Nämä peruspiirteet ihmisessä olisi jo oltava koulutukseen tullessa, muuten kouluttautuminen on turhaa. Esimerkiksi jotkut psykologit ja psykiatrit ovat olleet liian innokkaita diagnosoimaan asiakkaita pikemminkin kuin kuuntelemaan heitä, eikä se aina auta purkamaan viestinnän ja luottamuksen esteitä asiakastyössä.

Koulutus järjestetään neljä- tai kuusipäiväisenä seuraavasti:

1. puolet päivästä: Vammaisuus ja sen eri muodot
puolet päivästä: Fyysiset vammat. Henkisiä vammoja ei koulutuksessa käydä läpi, sillä soittoja ei juuri tule tähän ryhmään kuuluvilta.
2. Väkivalta ja henkinen trauma
3. Lain perusteet: FDFFAn kurssin sisältö ja tavoitteet ovat muuttuneet pitkin matkaa. On käynyt ilmi, että saatetaan antaa perusteetonta toivoa naisille. Esimerkiksi listaamalla kaikki mahdolliset ratkaisumuodot saattavat johtaa naisen ajattelemaan, että

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

20

Email: vivien@giollicoop.it

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

niitä voisi kaikkia käytännössä toteuttaa, mutta niin ei todellisuudessa olekaan. On tarpeen osata välittää käytännönläheistä tietoa sen sijaan, että luetellaan, mitä mikään tuomari missäkin vaiheessa kanteen käsittelyä voisi tehdä ja miksi.

4. Puhelimessa kuuntelemisen tekniikoita ja vaikeuksia

Kahden viimeisen päivän koulutussisältö vaihtelee, mutta yleensä käsitellään seuraavia:

5. Seksuaalirikokset ja niistä kertominen
6. Eri resurssien kattava tuntemus, jotta apua pyytävät voidaan ohjata oikean tahon luo.

Koulutuksen päätteeksi vapaaehtoiset kuuntelevat kokeneen puhelinpäivystäjän puheluita. Perehdyttämiskokouksen pituus riippuu henkilöstä ja siitä, miten ensimmäiset omat vuorot sujuvat. Jos ensimmäiset kuuntelukerrat ovat erityisen vaikeita, vapaaehtoinen todennäköisesti kaipaa pidempää aikaa ennen kuin ryhtyy yksin työskentelemään.

Koulutus järjestetään yhdessä muiden järjestöjen kanssa, jotka ovat erikoistuneet eri aiheisiin. FDFA puolestaan tuo koulutuksiin oman osaamisensa. Tulevien kuukausien aikana FDFA julkaisee pelkästään väkivaltaa kokemaan joutuneille vammaisnaisille omistettua sivustoa, jolle myös dokumentoidaan eri tapauksia. Vuonna 2019 FDFA julkaisi edellisvuoden puhelutietonsa. Asiakirja on täynnä tietoa soittajien määristä, minkä tyyppiset ihmiset ovat soittaneet, millaista apua he ovat pyytäneet ja millaisia avuntarjousehdotuksia heille on sen perusteella tehty. (<http://fdfa.fr/wp-content/uploads/2018/06/Rapport-annuel-Ecoute-Violences-2018.pdf>)

4. Hankkeen uudelleenjärjestely COVID-19-pandemian vuoksi

Useita muutoksia jouduttiin tekemään pandemian vuoksi. Oli pyydettävä Euroopan unionilta lisää aikaa hankkeen toteuttamiseen, sillä monet toimet kärsivät eri maiden käyttöön ottamista tartunnan ehkäisyyn tarkoitetuista rajoituksista. Ilmiselvästi eniten kärsivät lähiopetuksen työmuodot. Oli suunniteltava uudelleen koulutukset, ulkomaanmatkat, vierailut ja kokoukset. Useimmat toiminnoista siirrettiin tulevaan ajankohtaan. Osa pyrittiin mahdollisuuksien

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

rajoissa järjestämään. Pitkän aikavälin suunnitelmia oli vaikea tehdä, rajoitukset muuttuivat usein, joten piti olla joustava ja jatkuvasti päivittää tilannetta kussakin kumppanimaassa.

Suurimmat muutokset:

- 1) Matkustaminen kävi mahdottomaksi, joten vierailut parhaiden käytänteiden keskuksiin järjestettiin verkkohaastatteluin. Neljä näistä laitoksista valittiin haastattelemaan muita Uniprin luomalla alustalla. Jokainen kirjoitti haastattelusta raportin.
- 2) Koulutus ja valvonta eri maissa keskeytettiin. FAD-ohjelman avulla pyrittiin osittain tai kokonaan järjestämään sellaiset tapaamiset, joita ei voinut toteuttaa muuten. Erityisesti aktiiviseen, toiminnalliseen keholliseen toimintaan liittyvät toiminnot, kuten SAMKin ja GIOLLI/ACAVin menetelmät kuuluivat tähän ryhmään.
- 3) Kansainvälinen koulutusosio ja päätöskonferenssi siirrettiin verkkoon. Päätöskonferenssi oli suunniteltu pidettäväksi Bulgariassa, mutta järjestämisvaikeuksista johtuen se siirrettiin Italiaan. Bulgarian koroantilanne vaikutti tuolloin huonommalta. Lopulta koko konferenssi pidettiin verkossa.
- 4) Suomessa ja Italiassa järjestettäväksi suunnitellut sukupuoleen perustuvan väkivallan kurssit siirrettiin kokonaan verkkoon.

Kukin kumppani on kertonut omista vaikeuksistaan hankkeen toteuttamisessa vaikeina aikoina. Kukin korosti sitä, miten vaikea on ammattilaisten osallistua tapahtumiin, koulutuksiin ja testien jälkeiseen tiedonkeruuseen. Suurin osa alan ammattilaisista, sairaanhoitohenkilökunnasta ja sosiaalialan työntekijöistä, oli suuren työtaakan alla COVID-19-pandemian vuoksi. Bulgariassa myös poliisilla oli enemmän työtä eri mielenosoitusten vuoksi. Kuitenkaan pandemian aiheuttamat rajoitukset eivät näytä tyystin estäneen koulutusta. Italialaiset ACAVIN ja GIOLLIn edustajat kertoivat, että toiminnan uudelleen organisointi

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

vapautti resursseja. Esimerkiksi pandemian aikana he saattoivat suorittaa tarkastuksia verkkoalustan kautta muulloinkin kuin vain kesken koulutuskurssien. Osallistujat näyttivät todella arvostaneen mahdollisuutta tavata näinä erityisen stressaavina aikoina. Verkkokokoukset tarjosivat mahdollisuuden ryhmätyöhön, toisten tapaamiseen ja tapauksista ja omista kokemuksista keskustelemiseen.

Adrianna Gatti ACAVista sanoi, että uhrin kohtaaminen on kuormittavaa, sillä lukuisat tunteet tulevat auttajan ja autettavan väliseen suhteeseen. Pandemia toi oman lisänsä tähän suhteeseen. Kaikki kohtaamiset siirtyivät kasvokkain tapaamisesta verkkoon ja se aiheutti osalle lisää stressiä.

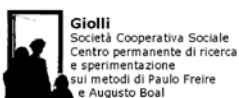
Vapaaehtoisille tarjottiinkin mahdollisuutta oppia digitaalisesta kanssakäymisestä. Mietittiin kysymyksiä, kuten miten tunteita esitetään verkkokameralle? Miten voin olla osallisena, vaikka en olekaan samassa paikassa? Yhteyden luominen voi kestää kauan, miten voin olla läsnä sellaisenakin hetkenä?

KOULUTUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA

Seuraavaksi esittelemme neljän kumppanimme eli Italian, Suomen, Kroatian ja Bulgarian hankkeiden pääpiirteet. Tähän on kerätty kyseisten kumppanien tuottamia asiakirjoja ja myös yhteisistä keskusteluista peräisin olevaa ainestoa. Sisältö heijastelee kouluttajien omia näkemyksiä.

1. Italia: Giolli Cooperativa Sociale ja Parman väkivallan torjuntakeskus ACAV

GIOLLIn ja ACAVin järjestämä koulutus käsitti seitsemän tapaamista, joista kukin kesti 8 tuntia, tapaamiset pidettiin kerran kuussa lokakuusta 2019 helmikuuhun 2020. Ryhmässä oli 25

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

23

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

osallistujaa, poliiseja, terveydenhoitoalan ihmisiä, sosiaali- ja koulutusalan väkeä sekä oikeusjärjestelmän edustajia. Perhelääkäreitä, lastenlääkäreitä eikä tuomareita ei ollut paikalla. Osallistujista osa oli tuttuja jo etukäteen, osa löytyi eri kontaktien perusteella. ACAVille he olivat tuttuja, joten oli helppo saada heidät mukaan.

Kouluttajat listasivat joitakin päatekijöitä kurssin onnistumiselle. Ensiksikin kouluttajat käyttivät kahta menetelmää, maieuttista ja vahvistavaa menetelmää. Maieuttisella menetelmällä pyritään antamaan vastausten sijaan kysymyksiä. Sillä pyritään luomaan hyvä tunnelma ryhmään, arvostaa sekä ryhmän että yksilön kokemusta. Vahvistavalla menetelmällä puolestaan pyritään arvostamaan osallistujien kokemusta sen sijaa, että tuomittaisiin se sanomalla, että tuo oli väärin tai tämä ei mennyt hyvin. Kumpaakaan menetelmää ei rutiininomaisesti ole käytetty sukupuoleen perustuvan väkivallan koulutuksissa.

GIOLLI ja ACAV käyttivät eräänlaista metamenetelmää, rakentumassa olevaa, tarkentumatonta menetelmää. Roberto Massini sanoi, ettei selkeärakenteista lähestymistapaa ollut käytössä, vaan GIOLLIn asiantuntemus oli peräisin Sorrettujen teatterista ja ACAVin taas omastaan, mutta näiden kahden käyttäminen yhdessä oli uutta. Menetelmää kehiteltiin pitkin kurssin askel askeleelta ilman tarkempaa etukäteissuunnitelmaa.

Päähuomioita:

1) *Ryhmän johtamisessa vuoroteltiin:* Molemmat käyttivät omia menetelmiään ryhmässä pyrkien yhdistämään ne parhaalla tavalla. Joskus se onnistui hyvinkin, joskus vähemmän menestyksekkäästi, mutta kummankin järjestön sekä osallistujien mielestä oli hedelmällistä toimia näin.

2) *Osallistava lähestymistapa:* Osallistujia yritetään jatkuvasti saada mukaan harjoituksiin, roolipeleihin Foorumiteatterin keinoin, kysymyksiin, metaforin, jollain toisella tavalla kuin opetussessioihin ja diasarjoihin, joita tosin käytettiin myös aika ajoin. Kykyä pyrittiin

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

parantamaan pikemminkin kuin jakamaan informaatiota. Ammatillaiset ovat asiantuntijoita, monet koulutukset käyneitä, mutta heidän oli syytä oppia yhdistämään tieto omaan toimintaansa. Ongelma on usein se, että tietoa on, mutta ei tiedä, miten sitä soveltaa käytäntöön.

3) *Huomio kehon, mielen ja tunteiden kokonaisuuteen:* pyrittiin käyttämään kaikkia kolmea tasoa, kehoa, mieltä ja tunteita vaihdellen kognitiivisen ja tunteellisen työn muodossa.

4) *Induktiivinen menetelmä:* Menetelmässä lähdetään liikkeelle kokemuksista ja päädytään yleisempään pohdintaan. Aloitettiin usein osallistujien kokemuksista sen sijaan, että kouluttajat olisivat tuoneet omat kokemuksensa esimerkkeinä keskusteluun. Kysyttiin esimerkiksi, mitä ajattelet, miltä tuntuu, mitä olet työssäsi kokenut?

5) *Ryhmän ja yksilön tunnepuolen huomiointi:* Erityishuomiota kiinnitettiin tunteisiin eri harjoitteiden kautta. Osallistajat saivat harjoitella tunteitaan ja omaa kapasiteettiaan empaattisesti kohdata uhri.

Sorrettujen teatteri koulutuksessa

Italialaiset käyttivät Sorrettujen teatteria, sillä he uskovat sen sopivan edistyneille koulutuksessa. Se auttaa kehittämään tiedon lisäksi kaikkia taitoja ja auttaa muuttamaan vääriä asenteita. Teatteri on monitahoinen väline yleisestikin ja Augusto Boalin mukaan erityisesti. Yleisesti ottaen teatteri tarjoaa monia hyödyllisiä rentoutusharjoituksia, joilla voidaan saada aikaan luova tunnelma, jakaa tunteita, kehittää aisteja ja huomiokykyä, tulla tietoisemmaksi sanallisesta ja sanattomasta viestinnästä. Näin voidaan vahvistaa viestinnällisiä kykyjä, kun kohdataan väkivaltaa kokenut nainen ja kasvattaa hänen tietoisuuttaan nykyhetkestä ja paikasta. Teatteri myös toimii nykyhetkessä, sen avulla voidaan havaita, mitä missäkin hetkessä tapahtuu ja laittaa järkisyyt sivuun.

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

25

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network

An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

Toisissa harjoitteissa kehitetään luovuutta, joka palvelee joustavuutta kohtaamisessa, tuntemattoman kohtaamista pelotta, omaan vaistoon luottamista. Osallistujista vaikutti olevan hyödyllistä käyttää tätä ilman, että viestintää suljettaisiin mihinkään tiettyyn lokeroon. Teatterin avulla työstetään myös luonteita. Osallistuja voi kokeilla olevansa joku muu, kokeilla, miltä tuntuu olla joku, jota ei ole koskaan ollut, ja miten kokea ja tuntee toisen näkökulmasta tietyssä, vaikkakin kuvitteellisessa, tilanteessa.

Sorrettujen teatterin pääajatuksena on näytellä ongelmatilannetta myös piilomekanismien kautta esittämättä kaikkea todellisuudelle uskollisesti. Ryhmän näytellessä tarinaa valitaan jaettu kertomus; siirretään näkökulmaan itsestä meihin ja havaitaan yhteinen ongelma sekä yhteinen tavoite. Näin todennäköisesti ryhmän yhteenkuuluvuus kasvaa. Syntyy avoimuutta tunnistaa omat rajat ja stereotyyppit, joita havaitsematta ei voi muuttaa asenteitaan.

Ryhmän kanssa etsitään ongelmallisia mekanismeja kysymysten kautta. Näin kriittinen tietoisuus kasvaa, tajuaa enemmän monimutkaisia tilanteita eikä näe maailmaa mustavalkoisena. Tämän jälkeen seuraa esitys ryhmän tai muun yleisön edessä. Katsoja voi tunnistaa omat ongelmansa tarinassa, analysoida niitä syvemmin ja hyötyä emotionaaliskognitiivisesta etäännyttämisestä. Lopuksi yleisö voi tarjota omaa ratkaisuaan tarinaan. Luovuus, erilaiset taktiset ja strategiset taidot, kriittinen ja luova ajattelu sekä tunteet ja muutostahto astuvat kuvaan. Psykodramaturgit sanovat, että kuvitteellinen puolitodellinen tilanne sallii uusien keinojen turvallisen löytämisen mahdollisuuden. Voi etsiä rajoja ja kokeilla taitoja, joita ei vielä osaa. Esitys on myös eräänlainen rituaali, joka vahvistaa ryhmän yhteenkuuluvuutta ja voi johtaa yhteisiin tai yksilöllisiin operatiivisiin päätöksiin. Sosiaalipsykologiasta tiedämme, että ryhmässä tehdyt päätökset johtavat helpommin yksilöllisiin muutoksiin. Sorrettujen teatterin käytön soisi kasvavan sukupuoleen perustuvan väkivallan parissa työskenteleville järjestettävissä koulutuksissa.

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

26

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

Vaiheet:

Seitsemän tapaamista, kolmessa vaiheessa:

- Ensimmäisestä viimeiseen: Vaihe alkoi ensimmäisellä tapaamiskerralla lokakuussa mutta jatkui läpi hankkeen. Ryhmä oli niin vahva, että se pyysi jatkamaan toimintaa myös COVIDista riippumatta. Tarkoituksena oli murtaa ennakkoluuloja. Niitä on runsaasti esimerkiksi poliisin ja sosiaalityöntekijöiden välillä tai lääkärin ja sairaanhoitajan. Pelkoa ja ennakkoluuloja pyrittiin hälventämään;
- Toisesta neljanteen: Tavoitteena oli tutkia prosessissa esille tulevia aiheita ennalta määräämättömässä järjestyksessä ja vahvistaa tarpeellisia taitoja.
- Viidennestä seitsemänteen: Ammattilaisten valmistaminen vastuunkantajaksi. Kouluttajat pyrkivät jakamaan välineitä ja neuvoja. Koulutuksen lopuksi ryhmässä harjoiteltiin joitakin asiaan liittyviä kohtia turvallisessa ilmapiirissä. Kahdessa viimeisessä tapaamisessa käsiteltiin seksuaalisuutta, raiskausta ja vammaisuutta.

Sisältö

Tarkkaa rakennetta ei ollut. Aloitettiin jostain aiheesta, josta hypättiin toiseen, jos aihe vaikutti ryhmästä tärkeältä.

- 1) Ensimmäisessä tapaamisessa harjoiteltiin tietoa, tunteiden välittämistä ja kehonkuvaan liittyviä harjoituksia naisen ja väkivaltaisen miehen suhteessa. Sitten mietittiin eri instituutioita, joita osallistujatkin edustivat. Mazzini totesi, että sukupuoleen ja väkivaltaan liittyvät kysymykset koskevat jokaista instituutiota. Ajatellaan vaikkapa poliisia ja koulua, miten niissä nähdään väkivaltaa? Poliisi käyttää väkivaltaa, jonka koulut kieltävät. Asiaan liittyy myös sukupuolisuus; poliisi nähdään miehisenä, koulu

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

27

Email: vivien@giollicoop.it

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

naisen alana. Käytiin tärkeää keskustelua asiasta ja vaihdettiin kokemuksia, joiden pohjalta ryhmän identiteetti alkoi rakentua.

- 2) Toisen tapaamisen aluksi tutkittiin UNIPRin tutkimuksen tuloksia. Kouluttajat esittelivät sitten valokuvia naisista, jotka olivat kärsineet väkivaltaa. Tarkoituksena oli pohtia uhrin kolmea eri roolia, passiivista, hyväksi käytettyä tai selviytyjää. Tämän jälkeen keskityttiin yhteistyötä tekemättömään uhriin ja mietittiin, mitä tulisi tehdä, miten selviän, miten luoda myönteinen ja auttava suhde naiseen, joka ei tee yhteistyötä. Seuraavaksi tehtiin väriharjoitus. Värit toimivat vertauskuvallisesti uhrin ja auttajan välillä. Kukin osallistuja täytti lomakkeen, johon kirjoitti tunteitaan siitä, mitä tapahtuu seuraavaksi ja miten voisi parantaa käytöstään, jonka jälkeen kuunneltiin muiden ajatuksia. Puhuttiin myös toissijaisesta uhriutumuksesta. Lopuksi harjoiteltiin stressin hallintaa 'neljä elementtiä' – nimisen harjoituksen avulla.
- 3) Kolmannessa tapaamisessa kiinnitettyyn huomiota Roomassa toimivaan Differenza Donna -järjestöön, joka on pilottiasemassa vammaisiin kohdistuvassa väkivallassa. Rosalba Taddeini esitteli kaksi tositarinaa videolla ja niistä keskusteltiin. Differenza Donna kertoi omista kokemuksistaan ja tutkimuksistaan ja metodologiastaan. Sittemmin esiteltiin vammaisen naisen erityispiirteitä. Vammaisen nainen ei välttämättä ole oppinut naiseksi tai äidiksi ja hän ei välttämättä saa tietoa väkivallasta oikealla tavalla, koska häntä ei ole osattu pitää 'oikeana' naisena. Paljon kysymyksiä kuultiin aiheesta ja vamman ja vammaisuuden suhteesta sekä väkivallasta. Lopulta harjoiteltiin empatiaa ja vertauskuvauksellisesti uhreja ja väkivaltaisia henkilöitä Forum-teatterin avustuksella.

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

Forum Teatteri

Forum teatteri merkitsee näytöstä, jossa ongelmaa ei ole ratkaistu. Kouluttajat eivät opeta käyttäytymään vaan he esittävät ongelman ja pyytävät ratkaisemaan sen omin ajatuksin ja omin kyvyin. Sitten osallistujat astuvat lavalle ja pyrkivät ratkaisemaan ongelman. Ratkaisua ei tuomita, mutta pyritään parantamaan sitä. Kukin kantaa oman kortensa kehoon ongelman ratkaisussa. Forum teatteri on avoin tapahtuma, jossa voidaan keskustella näyttelemällä, siten että keho, mieli ja tunteet ovat yhtä, kaikkien niiden avulla ongelmaa pyritään ratkomaan.

- 4) Neljäs tapaaminen alkoi rentoutusharjoituksella, joka pohjautuu aisteihin. Sitten käsiteltiin tärkeää aihetta, uhrin hiljaisuutta. Mitä tehdä, jos uhri vaikenee? Miten toimia? Aihe nousi esiin edellisellä kerralla. Harjoiteltiin empatiaa uhrin tuntemiseksi ja Forum teatterin avulla ACAV näytteli epämiellyttävää uhria. Osallistujat yrittivät ratkoa tilannetta lavalla. Tunteiden sateenkaari -harjoituksessa yritettiin luoda kehonkuvien uhrin ja ammattilaisen tunteet ratkaisemaan ongelmaa. Lopuksi keskusteltiin opettajien erityistarpeista, sillä kouluissa väkivalta käy ilmi usein epäsuorasti, huomataan, että perheessä on väkivaltaa. Viimeiseksi osallistujat kertoivat omista erityiskoulutustoihistaan ja halusivatko he osallistua kouluttajina. Tapaaminen päätettiin mindfulness-harjoitteisiin.
- 5) Tapaaminen oli jaettu kahteen osaan: Aamulla pidettiin tunteisiin liittyviä harjoituksia ja sitten harjoiteltiin itsensä määrittelyä uhriksi. Pareittain toinen eläytyi uhriksi ja toinen auttajaksi ja sitten harjoiteltiin kohtaamista. Toinen osa tapaamista oli omistettu verkostointiin. Ensin mietittiin neljä ei instituutiota ja sitten valittiin yksi uhri käyttämään niiden palveluja. Eri menetelmiä ja asenteita tuotiin esille. Ei ole kovin selkeää kuvaa aina

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

siitä, mitä mikäkin instituutio tekee. ACAV esitteli muutamia diakuvia väkivallan tyypeistä, konfliktin ja väkivallan eroista, Walkerin väkivallan kierteestä sekä ACAVin menetit uhrin kohtaamisessa. Lopulta keskusteltiin kunkin instituution roolista.

6) ja 7) Viimeisissä tapaamisissa käsiteltiin seksuaalisuutta, raiskausta ja vammaisuutta.

2. Suomi: Satakunnan ammattikorkeakoulun (SAMK) SomeBody®-menetelmä

Suomen koulutuksessa tärkeää on saada osallistujat kokemaan yhteys omaan kehoonsa sekä tunnetason ja sosiaalisen puolen taidot, joiden kautta pystyy paremmin kohtaamaan väkivaltaa kokeneen ja käyttämään kehotietoisuutta sekä tunnetietoisuutta apuna. Menetelmään kuuluu orientoivat koulutuspäivät, jolloin keskitytään psykososiaaliseen ohjaukseen ja psykofyysiseen fysioterapiaan ja niiden yhdistelmään: kehotietoisuuteen, omakuvaan, hengitykseen, rentoutumiseen ja sosiaaliseen kanssakäymiseen. Teoreettinen tausta pohjaa liikkeeseen, hengitykseen, rentoutukseen, kosketukseen, henkilökohtaiseen tilaan, kehonkuvaan, tunteisiin ja sosiaaliseen kanssakäymiseen; ammatilliseen ohjaukseen kehotuntemuksen kasvattamiseksi.

Koulutuksesta valmistuu SomeBody-ohjaajaksi. Koulutus sisältää viisi ja puoli koulutuspäivää (seitsemän tuntia päivässä), käytännön ryhmäharjoittelua 8–10 kertaa, kirjallisen suunnitelman ja vaikutusten arviosuunnitelman, täytöntöönpanon ja kirjallisen raportin. Kaksi koulutusryhmää järjestettiin, 12 tapaamista yhteensä. Koulutettavilla on lähiopetusta sekä kolmannen kerran jälkeen he ryhtyvät suunnittelemaan ja harjoittelemaan SomeBody-ryhmän ohjaamista.

Ryhmässä oli 27 osallistujaa. Ensi- ja turvakodeista, lastenkodista ja Tyttöjen Talosta. Koulutettaviin saatiin yhteys Ensi- ja turvakotien liiton, Suomen Setlementtiliiton ja Porin ja Tampereen vastaavien kautta, ja näiden avulla saatiin mukaan Helsingin ja Turun Tyttöjen talo.

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

30

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

Koulutuksen kolme peruseriaatetta:

- 1) Voit ohjata uskottavasti asioita, joita olet valmis kokemaan, kohtaamaan ja tekemään itse.
- 2) Avaintaidot laadukkaasti toteutettuihin SomeBody-ryhmiin kerätään tekemällä, kokemalla ja harjoittelemalla ohjatusti (läsnäolo ja sitoutuminen tarpeen)
- 3) Oma ohjaaminen aloitetaan 3–4 koulutuspäivän päästä

Opetuksen keinot perustuvat kokemukseen. Kullekin pyritään suomaan henkilökohtainen kokemus SomeBody-menetelmän välineiden käytöstä. Osallistujat myös suunnittelevat oman ohjausprosessinsa, jossa soveltavat SomeBody-mallia ja arvioivat sen käyttöä.

Menetelmällä pyritään parantamaan osallistujien taitoja. Kehon kokemusten, liikkeiden ja niihin liittyvien tunteiden ymmärtäminen ja tunnistaminen sekä ajatukset ja sosiaaliset yhteydet ovat tärkeitä. Erilaiset tunnistus- ja ohjausharjoitukset lisäävät kehotietoisuutta ja sosiaalisia taitoja, joilla tuetaan lasten ja nuorten hyvinvointia.

Koulutuksen jälkeen osallistuja voi:

- täsmentää ja arvioida fyysisen, henkisen ja sosiaalisen tason kykyä tukea yksittäistä ihmistä ja ryhmän hyvinvointia
- täsmentää ja arvioida, miten tunteet ja ajatukset ovat liittyneet kehonkokemukseen ja liikkeeseen samoin kuin sosiaaliseen kanssakäymiseen ja inklusioon
- täsmentää ja arvioida psykofyysisen ohjauksen tärkeimpiä välineitä
- täsmentää ja arvioida kehon kokemusten psykososiaalista ohjausta vuoropuhelun välinein

Ensimmäinen tapaaminen:

- SomeBody-menetelmä ja koulutus, minäkuva (fyysinen minä), kehotietoisuus, asento ja liiketietoisuus, vuorovaikutus, rentoutuminen

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

Toinen tapaaminen:

- Minäkuva (sosiaalinen minä), kehonkuva, kehonkuvan rajat, hengitys, tunteet, sosiaalinen vuorovaikutus, rentoutuminen

Kolmas tapaaminen:

- Minäkuva (emotionaalinen minä), kehotietoisuus, kosketus, tunteet, rentoutuminen.

Ryhmätoiminnan alustava esittely

- Kolmantena päivänä jokainen osallistuja miettii ideoita, tavoitteita, arviointimenetelmiä sekä käytännön toteutusta omassa työympäristössään kiinnittäen huomiota erityisesti tapaamisiin, jokaisen kerran tavoitteisiin, pääaiheisiin ja harjoitusideoihin.

Neljäs tapaaminen:

- Minäkuva (akateeminen/kognitiivinen minä), hengitys, ääni, vuorovaikutus

Viides tapaaminen:

- Täydentävät harjoitukset, minäkuvan yhteenveto, toteutuksen yhteenveto sekä ryhmätoteutuksen raportointi

Kuudes tapaaminen:

- SomeBody-ryhmätoteutusten esittely

Esimerkki SomeBody-harjoituksesta

Orientaatio: Suuntaudu itseesi, hetkeen, tilaan ja muihin

“Istu tuolille ja laita kätesi reisien päälle. Sisäänhengityksessä nosta peukalot ylös ja uloshengityksessä laske ne taas alas. Tunne kuinka rauhoittava tunne leviää kasvoilta, rinnasta kehon alaosiin. Peukaloiden liike on todella pieni, kenties millimetrin vain, lähes kuvitelma peukalon liikkeestä. Muutaman toiston jälkeen tee sama etusormella ja keskisormilla. Lopuksi nosta kaikki sormet ja huokaise helpotuksesta, kun lasket sormet lepäämään.” Hengitys Virtaa, Minna Martin, 2016, s. 145)

Keskity hetken kuuntelemaan ääniä; mitä kuulet?

Keskity hetken katsellen värejä; mitä värejä näkyy?

Keskity hetken kiinnittäen huomiota tilan eri muotoihin; millaisia muotoja sieltä löytyy?

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

3. Kroatia: BaBe (Budi Aktivna Budi Emancipiran)

Kroatialaisten lähestymistapa on hivenen erilainen kuin GIOLLI/ACAVin ja SAMKin. Heidän tapansa on heidän omien sanojensa mukaan muodollisempi. Koulutus kestää kolme päivää (6–8 tuntia päivässä). Ensimmäiset kaksi päivää ovat teoreettisempia, ja viimeinen käytännönläheisempi. Ryhmässä oli 25–30 osallistujaa, joiden joukossa oli poliiseja, terveydenhoitohenkilökuntaa, sosiaalityöntekijöitä, opetusalan henkilöitä sekä oikeusjärjestelmän edustajia.

Teoriapäivinä kouluttajina oli eri alojen kuten lain ja psykologian sekä väkivaltatyön asiantuntijoita. Menetelmänä toimi avoin keskustelu, osallistujat tapasivat toisiaan, tutustuivat ja puhuivat eri aiheista. Osallistujat edustivat eri aloja. He tunsivat oman alansa todella hyvin, mutta muiden alojen työkenttä oli tuntemattomampi. Koulutus siis aloitettiin kuvailemalla, mitä kullakin alalla tehdään, millaisia ongelmia milläkin alalla on. Keskustelun herättelyksi esitettiin kysymyksiä kuten 'kuka olen', 'mitä teen', 'mitä mieltä olen väkivaltaa kokeneiden kanssa työskentelystä', 'millaisia vaikeuksia ilmenee', 'mitä lisähaasteita pandemia on tuonut tullessaan'. Kaikki alat yritettiin kattaa koulutuksessa.

Kolmantena päivänä tehtiin käytännön harjoituksia pääosin psykologien johdolla. Ote oli siis psykologisempi ja kohdistui uhriin. GIOLLIn opettamia metodeja käytettiin koulutuksessa, maieuttista kysymysmetodia ja vahvistamista.

Pääkohdat:

- Eri alojen ammattilaisten saattaminen yhteen
- Epämuodollisen tunnelman luominen
- Perustiedon jakaminen väkivaltaa kokeneista naisista
- Käytännön harjoitukset psykologin johdolla siitä, miten kohdata väkivaltaa kokenut nainen
- Käytännön harjoitukset lakimiehen johdolla siitä, miten toimia

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

- Tapausten ratkomisharjoituksia
- Aktiivisen kuuntelemisen harjoituksia
- Paneelikeskusteluharjoitus
- Yhteistyöongelmien kirjaaminen ja tukijärjestelmän parantaminen
- Erityishuomio vammaisiin naisiin ja vanhusväestön naisiin.

Koulutuksen ohjelma

Ensimmäinen päivä

- Luento: Istanbulin yleissopimuksen täytäntöönpano Kroatiaassa
- Luento: Menettelyt perheväkivalta- tai naisiin kohdistuvan väkivallan tapauksissa
- Lounastunti
- Ongelmanratkaisuharjoituksia/ eri tapausten käsittelyä
- Paneelikeskustelu

Toinen päivä

- Luento: Väkivaltaa kokeneiden kohtaamisen psykologisia piirteitä
- Luento: Oikeansuuntainen lähestymistapa
- Lounastauko
- Käytännön harjoituksia väkivaltaa kokeneiden naisten kohtaamisesta
- Paneelikeskustelu

Kolmas päivä

- Aktiivisen kuuntelemisen käytännön harjoituksia
- Väkivaltatyön pääkysymysten kirjaamista
- Lounastauko
- Asiantuntijajohtoinen paneelikeskustelu

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

Perus-, keskitason sekä edistyneen tason koulutukset toteutettiin sekä tiedotusseminaareja. Lopuksi pidettiin päätöskokous, joka sujui hyvin. Osallistujat arvostivat kokousta kovasti, koska silloin sai puhua epävirallisemmin, vaihtaa kokemuksia eri alojen ammattilaisten kanssa kaikenlaisista ongelmista ja pulmista. Kansallisen tason koulutuksessa pyritään luomaan epämuodollinen ilmapiiri ja saattaa eri alojen ihmiset yhteistyöhön pysyvämmiin, ei pelkästään koulutuksen aikana. COVID-19-pandemian vuoksi oli tosin vaikea saada osallistujia koulutukseen, sillä monet kohderyhmät kuten poliisi ja sosiaalipuoli ovat erityisen työtaakan alla. Osallistujat olivat kuitenkin tyytyväisiä kurssiin.

4. Bulgaria: Eyes on Four Paws Foundation (E4p) ja Narodno chitalishte “Sv. Sv. Kiril i Methodij 1924”

Bulgarian koulutuksen tarkoituksena oli saada uusia sitoutuneita työhön, vastata toiveisiin itsensä arvioinnista ennakkoluulojen ja stereotyyppien kentällä. Vammaisuuden ja psykologian asiantuntijat johtivat koulutusta yhdessä väkivallasta kärsineiden naisten kanssa työskentelevien kanssa. Koulutuksessa pohjaututtiin tiedon, kokemuksen ja ryhmän vahvistamisen menetelmiin, ja metodeina käytettiin luentoja, keskusteluja, harjoituksia sekä vastavuoroista oppimista.

Koulutuksen pääkohdat:

- Eri alojen ammattilaisten saattaminen yhteen
- Epämuodollisen tunnelman luominen
- Perustiedon jakaminen väkivaltaa kokeneista naisista
- Aktiivisen kuuntelemisen harjoittelua
- Perustietoa työskentelystä väkivaltaa kokeneiden vammaisten naisten ja tyttöjen kanssa
- Vammaisen kouluttajan pitämä luento siitä, miten kohdata vammaisen väkivallasta kärsinyt nainen

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

35

Email: vivien@giollicoop.it

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

- Käytännön harjoituksia siitä, miten toimia, jos kohtaa väkivaltaa kokeneen tai jos tunnistaa väkivallan vaaran. Ohjaajana vammaisten kanssa työskentelevä.
- Ongelman ratkaisua pienryhmissä
- Pienryhmien tulosten esittely kaikille
- Ammattilaisten rohkaisu listaamaan yhteistyön haasteita ja miettimään parannuksia
- Täysistuntokeskustelu

Koulutus kesti kaksi päivää (8 tuntia päivässä). Paikalla oli 23–27 osallistujaa opetussektorilta, psykologeja, terveysalan henkilökuntaa (yksi alan opiskelija), kansalaisjärjestöjen sosiaalityöntekijöitä sekä lakimiehiä. Poliiseja ei ollut koulutuksessa.

VIVIEN-hankkeen erityishaasteet Bulgariassa:

- Jotkut laitokset suhtautuvat haluttomasti lähettämään henkilöstöään koulutukseen (laitosten sisäiset koulutukset)
- Vammaiskouluttajien vaivihkainen syrjintä
- Pandemian vuoksi järjestettiin mielenosoituksia eikä poliisi päässyt koulutukseen
- Koulutusajan lyhentäminen pandemian vuoksi
- Verkossa pidettävien kokousten ongelmat; pulaa välineistä ja osaamisesta

Keskittason kaksipäiväisen koulutuksen kuvaus

Ensimmäinen päivä

- Kansainvälisen koulutuksen yhteenveto; hyvien käytänteiden esittely Italiasta, Suomesta ja Kroatiasta
- Keskustelu haasteista, kun tarjotaan palveluja eri tavoin vammaisille naisille. Aktiivisen kuuntelemisen merkitys
- Pienryhmätyöskentely – Mitä voidaan soveltaa Bulgariassa?

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

- Aktiivisen kuuntelemisen harjoitus eri tavoin vammaisten näkökulmasta
- Sorrettujen teatterin lyhyt esittely ja keskustelua siitä, miten hyvin eri yksiköissä on valmistauduttu auttamaan vammaisia naisia ja tyttöjä
- Keskustelua Forum-teatterin käytöstä koulutuksessa
- Sorrettujen teatterin mahdollinen käyttö koulutuksissa
- Perheväkivallan/ naisiin kohdistuvan väkivaltatapauksen menettelyn esittelyä
- Käytännön harjoitus siitä, miten ja mihin tulisi ohjata väkivaltaa kohdannut vammainen nainen tai sen uhkaa kokeva nainen
- Tapauksen käsittely pienryhmissä
- Pienryhmien työn esittely kaikille täysistunnossa
- Täysistuntokeskustelun päättäminen

Toinen päivä

- GIOLLIn käyttämän Sorrettujen teatterin esittely väkivaltatapauksen kanssa työskentelevien ymmärryksen kasvattajana
- Keskustelu toissijaisesta uhriutumisesta
- Pienryhmätyöskentely ”Miksi vammaisten naisten kohtaamisessa kangerrellaan”
- Suomen SomeBody-menetelmän (SAMK) esittely, suomalaisen kouluttajan aineiston pohjalta
- SAMKin aineiston pohjalta käytännön harjoituksia
- Täysistuntokeskustelu SomeBodyn käytöstä Bulgariassa
- Kroatian kokemusten esittely sekä maailmanlaajuisten hyvien käytänteiden esittely YK:n ja Maailman terveysjärjestön suuntaviivojen pohjalta
- Pienryhmätyöskentelyä hyvien käytänteiden suuntaviivoista
- Pienryhmien työn esittely täysistunnolle

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

37

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

- Ulkomaalaisten hyvien käytänteiden esittelyä – Stay Safe East Yhdistyneestä kuningaskunnasta
- Alojen välisen yhteistyön haasteet ja parannusehdotuksia
- Itsearviointia valmiuksista työskennellä väkivaltaa kohdanneiden naisten ja vammaisten kanssa
- Vammaisasiantuntijan päätöspuheenvuoro

Bulgariassa päätettiin käyttää Italian, Kroatian ja Suomen materiaalien lisäksi YK:n, Unicefin ja WHO:n suuntaviivoja ja koulutusmateriaalia poliiseille, sosiaali- ja oikeussektorin työntekijöille ja opettajille. Koulutettaville haluttiin kertoa myös ulkomailla toimivien kansalaisjärjestöjen käytänteistä. Tiedot saatiin UNIPRilta ja muun muassa Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimivalta Stay Safe East -järjestöltä. Koulujen työntekijät ovat Bulgariassa tärkeä kohderyhmä, sillä maassa on iso romanivähemmistö, jonka joukossa on vammaisia tyttöjä, jotka saatetaan pakottaa kerjäämään tai varastamaan tai varhain naimisiin.

Käytössä oli hyvin erilaisia koulutusmetodeja. Tosin joitain samankaltaisuuksiakin löytyy, kuten GIOLLI/ACAVin ja SAMKin lähestymistapa kiinnittää huomiota kehon, mielen ja tunteiden muodostamaan kokonaisuuteen sekä ryhmän tunteisiin. Yhteistä oli myös toive saada aikaan keskustelua, ajatustenvaihtoa kohdatuista vaikeuksista. Kouluttajina oli kuten muissakin vastaavissa koulutuksissa pitkälti eri alojen asiantuntijoita. Toisaalta erojakin löytyy. SAMKin lähestymistapa on hyvin jäsenelty eri osin ja erilaisin harjoituksin, kun taas GIOLLI/ACAVin toimintatapa perustuu jatkuvaan kehitykseen, sulatusuuniin. Bulgarian versiossa ei ollut selkeää alkua eikä loppua vaan yritettiin yhdistää molempia mainittuja menetelmiä. Myös teorian korostamisessa oli poikkeamia. Italiassa teoria seuraa jälkeen päin, Kroatiassa koulutuksen aluksi.

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

38

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

5. Uutta koulutusta?

Kaikille osallistujille jaettiin sama kyselylomake koulutuksen lopuksi kuin testivaihetta ennen. Kyselylomake oli verkossa käännettynä osallistujien kielille. Projektivista haastattelua ei voitu toteuttaa enää tässä vaiheessa uudelleen pandemian vuoksi.

Ensinnäkin tulee huomata osallistujien määrän vähäisyys tutkimuksen toisessa vaiheessa. Tutkimuksen aluksi kokeessa oli 794 osallistujaa, toisessa osassa vain 102. Vain harva näistä 102 oli alkuvaiheessa täyttänyt lomakkeen. Onkin merkittävää huomata, millainen metodologinen ongelma tutkimusta vaivasi otoksen kokoamisessa ja koulutusten tulosten arvioimisessa. Näin ollen heti aluksi onkin tärkeää työstää metodologiaa. Suuntaviivoista käy ilmi, että ennen otoksen kokoamista tulee toimia kurinalaisesti ja sitouttaa valitut osallistujat hankkeeseen. Asiaa oli etukäteen mietitty, mutta silti hankkeen edetessä ongelmia ilmeni. Kouluttajien oli vaikea kerätä tietoa oikean menetelmän avulla, ja tähän vaikutti tietenkin myös pandemia.

Kouluttajien koulutus olisikin ensiarvoista. Näin heidän olisi helpompi itse käyttää sopivia strategioita kurssin monitoroinnissa ja jatkuvuus tulisi taatuksi alusta loppuun.

On mahdoton vertailla kokeen tuloksia ennen ja jälkeen toisiinsa, sillä niin pieni joukko oli täyttänyt kyselylomakkeen ennen ja jälkeen koulutuksen. Vertailulla ei olisi tilastollista arvoa nimeksikään, koska osallistujien määrä ei riitä, otos ei ole edustava eikä tilannetta voi arvioida lähtömaan eikä ammattiryhmän perusteella. Täten on mahdollista vertailla ainoastaan niitä (794), jotka eivät olleet koskaan osallistuneet VIVIEN-koulutukseen ja niitä (102), jotka olivat osallistuneet. Ryhmän yksi muodosti VIVIENiä käymättömät, ja ryhmän kaksi sen käyneet. Tuloksia kuvaillessamme kiinnitämme huomiota yleisiin suuntauksiin ja mahdollisiin muutoksiin. Perustuuko muutos koulutukseen, jää mietittäväksi.

Kyselylomakkeen kahdeksan kohtaa:

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

Email: vivien@giollicoop.it

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

1. *Empatia*: Toisen tunteiden ymmärtäminen ja niihin vastaaminen (Spreng, McKinnon, Mar ja Levine, 2009). Empatian kognitiivista ulottuvuutta arvioitiin perspektiivin ottamisella ja mielikuvituksella ja affektiivista ulottuvuutta empatian ja henkilökohtaisen stressin skaalassa.
2. *Sukupuoleen liittyvä ideologia*: Ajatusmalli merkitsee yhteiskuntakäsitystä siitä, miten palkkatyön ja perhe-elämän suhde järjestetään ja millaisia uskomuksia on sukupuolten tehtäväjaosta (Davis ja Greenstein, 2009). Kyse on perinteisestä ajattelutavasta, jossa nainen on miestä alemmalla tasolla.
3. *Sukupuolijärjestelmän perusteet*: Käsite viittaa siihen, että uskotaan yhteiskunnassa ilmenevien naisten ja miesten välisten erojen olevan oikeita ja perusteltuja (Jost ja Kay, 2005).
4. *Naisten kielteinen luokittelu*: Käsite viittaa siihen, miten yksittäiseen naiseen tai mieheen yhdistetään tietty rooli tai määre pelkäämään sen perusteella, että kuuluu miesten tai naisten yhteiskuntaryhmään (OHCHR 2019).
5. *Uskomuksia väkivaltaa kohdanneesta vammaisesta naisesta*: Kuvaus siitä, mitä alan toimijat ajattelevat väkivaltaa kohdanneiden vammaisten naisten erityistarpeista ja siitä, miksi he voivat kärsiä väkivallasta sekä miten riittäviä palveluita heille on tarjolla.
6. *Miesten tekemän väkivallan syyt*: Arvioita syistä, jotka ajavat miehiä väkivaltaan naisia kohtaan. Neljä eri tekijää kävi ilmi: Kärsivä/vaikeuksissa oleva mies; Miehen luonne; Patriarkaalinen järjestelmä; Status.
7. *Sytä, miksi nainen hyväksyy väkivallan*: Arvio siitä, miksi alan ammattilaiset uskovat naisten hyväksyvän miesten toteuttaman väkivallan. Seuraavat syyt esiintyivät: naisen kärsimys/vaikeudet; riippuvuus ja patriarkaalisuus.

VIVIEN - Victim Violence Educational Network

An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

8. *Käsityksiä toissijaisesta uhriutumisesta:* Kyse on kohtelusta, jota väkivallan uhrin kohtaavat sosiaalisen henkilökunnan puolelta. Kyse on uhria syyttävistä käytännöistä, jotka aiheuttavat lisätaakkaa ja trauman uhrille (Campbell ja Raja, 1999).

Seuraavista taulukoista näkyy kyselylomakkeesta saatuja tutkimustuloksia.

Tauluko 1. Tuloksia ennen koulutusta täytetystä kyselylomakkeesta

Ryhmä 1 (ennen VIVIEN-koulutusta)			
	<i>N</i>	<i>Keski- arvo</i>	<i>Poikkeama</i>
Sukupuoli-ideologia	794	2,069	0,605
Sukupuolijärjestelmä	794	2,247	0,683
Kielteinen luokittelu	794	2,238	0,529
Uskomukset vammaisista	794	3,225	0,653
Vammaispalveluiden riittävyys	794	2,870	0,642
Miehen kärsimys	792	3,747	0,648
Miehen luonne	791	2,628	0,845
Patriarkalisuus	791	3,213	0,844
Status	791	3,124	0,767
Toissijainen uhriutuminen	794	2,775	0,707
Naisen riippuvaisuus	793	3,620	0,789
Patriarkalisuus	793	3,038	0,834
Naisen kärsimys	792	3,427	0,785
Mielikuvitus	794	3,2818	,67013
Perspektiivin ottaminen	794	3,7369	,50352
Empatia	794	3,7655	,54871
Yksilön kokemus stressiä	794	2,5589	,61401

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

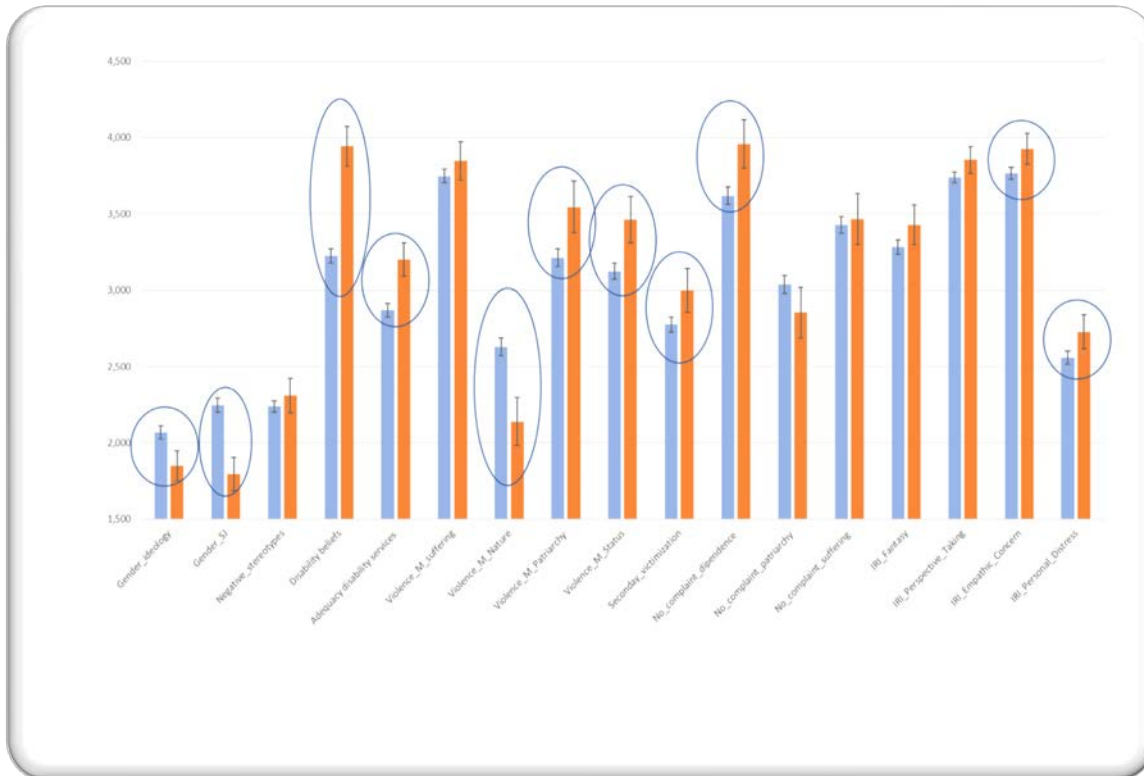
Taulukko 2. Tuloksia koulutuksen jälkeen täytetystä kyselylomakkeesta

Ryhmä 2 (VIVIEN-koulutuksen jälkeen)			
	<i>N</i>	<i>Mean</i>	<i>Standard deviation</i>
Sukupuoli-ideologia	102	1,849	0,503
Sukupuolijärjestelmä	102	1,795	0,557
Kielteinen luokittelu	102	2,310	0,585
Uskomukset vammaisista	102	3,944	0,677
Vammaispalveluiden riittävyys	102	3,203	0,561
Miehen kärsimys	102	3,850	0,642
Miehen luonne	102	2,139	0,812
Patriarkalisuus	102	3,546	0,865
Status	102	3,461	0,785
Toissijainen uhrituminen	102	2,999	0,748
Naisen riippuvaisuus	102	3,958	0,807
Patriarkalisuus	102	2,853	0,861
Naisen kärsimys	102	3,467	0,858
Mielikuvitus	102	3,4286	,67187
Perspektiivin ottaminen	102	3,8536	,45474
Empatia	102	3,9272	,52141
Yksilön kokema stressi	102	2,7269	,57534

Seuraavassa kuvassa näkyy kunkin muuttujan tulokset sinisellä ennen koulutusta ja oranssilla koulutuksen jälkeen.

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

Kuva 1. Ryhmien 1 ja 2 keskiarvot

PÄÄTELMÄ

Koulutus sai aikaan muutoksen ajattelutavoissa. Ei voida sanoa, miten laajan, mutta joka tapauksessa voidaan korostaa sitä, että tilanne oli ennen koulutusta toinen kuin sen jälkeen. Erityisesti voimme todeta, että affektiivinen empatiakyky kasvoi, kognitiivinen ei niinkään. Toisten tunteiden tunteminen kasvoi. Tämä vahvistaa koulutuksessa käytettyjen metodien tehokkuuden. Osallistujat ovat päässeet ymmärtämään paremmin omia tunteitaan mutta myös

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

uhrin tunteita. Tästä muutama lisähuomio. Kun avun tarjoaja sitoutuu tunteellisemmin työhönsä, hänen kantamansa stressi saattaa kasvaa. Tästä syntyy viestinnän ristiriita: toisaalta tulee samaistua uhrin tunteisiin mutta samanaikaisesti alan ammattilaisena ei voi sallia itselleen liian huonoa oloa. Ammattilaiselle sanotaan, että hänen tulee olla uhrin tunteissa empaattisesti mukana, mutta ei liikaa, sillä puolueettomuus saattaa kärsiä. On tunnettu tosiasia, että toisen ihmisen tunnetaakka kasvattaa auttajan tunnetaakkaa ja tämän heikko hallinta johtaa stressioireisiin, vieraantumiseen ja tunnepohjaiseen uupumukseen. Hälytyskellot alkavat soida tässä vaiheessa. Auttajan empatiakyvyn kasvattaminen helpottaa suhteen luomista uhuriin, mutta ei tule unohtaa auttajan omaa tunnetaakkaa. Auttajille tulee tarjota riittävästi keinoja hallita ja säädellä tunteitaan ja niihin liittyvää stressiään. Tulevissa koulutuksissa olisikin syytä ottaa tämä huomioon ja miettiä parannuskeinoja. Vain tällä tavoin yksilön kokemaa stressiä opitaan hallitsemaan paremmin ja siten hyväksymään myös toisen kokemat tunteet.

Tutkimuksesta käy ilmi, että tieto vammaisten naisten kohtaamasta väkivallasta on lisääntynyt. Vivien-koulutukseen osallistuneet tuntevat ilmiön paremmin ja näkevät palveluiden riittävyyden uudesta näkökulmasta. Vammaisten, väkivaltaa kokeneiden naisten kuunteleminen on auttanut käsittämään ilmiötä. Toissijaisen uhriuttamisen käsittely näyttää tuottaneen myös tuloksia. Koulutetut ovat paremmin perillä siitä, millaisia lisävaikeuksia uhrille saattaa syntyä.

Perinteinen sukupuoli-ideologia näyttää heikentyneen eikä naisia nähdä niin vahvasti alisteisina miehille. Osallistujat myös ilmoittivat pitävänsä yhteiskunnallista järjestelmää epäreilumpana ja epätasa-arvoisempana. Toisaalta kielteiset stereotyyptit eivät näyttäneet hälventyneen.

Miesten suorittamasta väkivallasta todettakoon, ettei huomattavia eroja ollut uskomuksissa siitä, että miehen lapsuudessa kokema kärsimys johtaisi väkivaltaan. Miehistä luonnostaan kumpuavan väkivallan kohdalla tilanne oli toinen, uskomus heikkeni, samoin kuin uskomus miesten väkivallan patriarkaalisista ja yhteiskunnalliseen statukseen liittyvästä arvosta.

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

44

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

Viimeksi mainittu kulkee käsi kädessä järjestelmään liittyvien käsitysten kanssa. Ne, jotka pitävät järjestelmästä, näkevät patriarkaalisuuden oikeana ja miesten korkean aseman myös. Toisaalta väitettiin, että järjestelmä on epäoikeudenmukainen asetelmaltaan epätasainen ja voi johtaa miehiä väkivaltaan.

Lopuksi huomattiin, ettei käsitys siitä, miksi nainen on väkivallan uhri, ollut muuttunut. Kielteiset tyypittelyt pitivät edelleen kutinsa ja myös uskomukset siitä, miksi naiset eivät kerro väkivallasta. Ainoastaan uskomus, että nainen ei raportoi väkivallasta, koska on miehen alistama, vahvistui. Sukupuolten välinen epätasa-arvokäsitys vahvistui. Huomionarvoista on, että väkivaltaa ei pidetty yksilöön liittyvistä syistä johtuvana (miehen luonne tai taustalla oleva itse koettu kärsimys), vaan pikemminkin epäsuhtaisesta valta-asetelmasta naisten ja miesten välillä, joka johtaa ikään kuin miesten naisia kohtaan harjoittaman väkivallan oikeutukseen.

6. Koulutuksen vahvuuksia ja heikkouksia

Seuraavaksi esitellään koulutuksen vahvuuksia ja heikkouksia kouluttajien näkökulmasta. Ensiksi neljän hankekumppanin tuloksia ja parhaita käytänteitä.

VAHVUUKSIA

Italia

Italialaiset huomasivat seuraavat vahvuudet:

- *Ryhmän muodostus*: monialaisen ryhmän kanssa työskentely mahdollisti tiedon vaihdon toisen työstä, lisäsi luottamusta ja loi vahvoja henkilökohtaisia siteitä osallistujien välille
- *Asiantuntijan paikallaolo*: Rosalba Taddeinin (Differenza Donna) läsnäolo oli olennaista. Hän toi asiantuntijan näkemyksen vammaisuuteen ja väkivaltaan.

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

45

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

- *Erilaisten koulutusmallien käyttö:* ACAVin ja GIOLLIn metodien käyttö kasvatti osallistumista ja johti hyvään tasapainoon tiedon ja koulutuksen ja sisällön ja tunteiden välillä
- *Kouluttajien pätevyys:* Roberto Mazzini (GIOLLI) korosti ACAVin kouluttajien pätevyyttä toissijaisen uhriutumisen ja empatian sekä epämiellyttävän uhrin ja auttajan stressiä käsittelevien kysymysten opetuksessa.
- *Joustavuus:* Koulutuksessa seurattiin joustavasti ryhmän kehittymistä ilman ennalta määrättyä ohjelmaa
- *Kurssin intensiteetti:* Kuukausittainen kurssi (8 tuntia) on mahdollistanut päivän mittaan tapausten käsittelyn ja myös niiden purkamisen loppuksi
- *Monimuotoisuus:* Hyvin erilaisten koulutusmuotojen käyttö, diakuvat, roolileikit, stressin purkukeinot, Forum teatteri, mielikuvaharjoitteet
- *Ryhmän kestävyys:* Pandemian luomista lukuisista vaikeuksista huolimatta ryhmä pysyi koossa
- *Työn jatkajan rooli:* Pikkuhiljaa koulutuksen aikana selvisi, kuka lähtee tähän tehtävään pakottamatta ketään.
- *Sopeutuvuus:* Kouluttajat osasivat sopeuttaa kurssin verkkomailmaan koulutettavien pyynnöstä
- *Verkostoituminen:* Oli mahdollisuus luoda verkostoja, paikallisia etenkin, sillä kun paikan päällä on useita eri alojen edustajia, verkostoituminen onnistuu. Kukaan pystyi tutustumaan toisiin paremmin.
- *Aktiivinen osallistuminen:* Lähes kaikki osallistuivat aktiivisesti. Arianna Gatti kehui osallistumisaktiivisuutta kussakin tapaamisessa. Käsitys vahvistui, kun pandemian vuoksi haluttiin jatkaa ja pitää edelleen yhteyttä. Jatkopyyntö tuli kurssilaisilta itseltään.

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

46

Email: vivien@giollicoop.it

VIVIEN - Victim Violence Educational Network

An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

- *Hyvin suunnitellut päivät:* Koulutuksen ilmapiiri oli myönteinen, aikataulu joustava ja välitysratkaisuja keksittiin tarvittaessa. GIOLLIn ja ACAVIN metodeja toteutettiin sopusoinnussa.

Suomi

Suomen edustajat sanoivat kaikkien koulutukseen osallistuneiden olleen innoissaan työtavasta. Koulutuksen aikana osallistujat huomasivat voivansa hyödyntää menetelmiä asiakastyössä väkivaltaa kohdanneiden kanssa sekä vertaisryhmissä että yksilötapaamisissa. Kouluttajista tuntui, että aihe ja kehotietoisuuden käyttö olivat merkityksellisiä osallistujille. Koulutukseen sitouduttiin ja osallistujat miettivät, miten soveltaa opittua omassa työssä, miten ottaa se käyttöön myöhemmin eri palveluissa.

Kroatia

Kroatialaisten luetteloimat vahvuudet:

- 1) Epämuodollinen ympäristö
- 2) Mahdollisuus tavata ja vaihtaa näkemyksiä eri alojen edustajien kanssa
- 3) Lain ja psykologian käytänteet sekä aktiivinen kuunteleminen
- 4) Asiantuntijan ohjaama keskustelu.

Bulgaria

Bulgarialaisten luetteloimat vahvuudet:

- 1) Epämuodollinen ympäristö vaihtaa ajatuksia eri alojen edustajien kanssa
- 2) Mahdollisuus oppia uutta innovatiivisista koulutuskeinoista ja -metodeista
- 3) Aktiivisen kuuntelemisen harjoittelumahdollisuus ja erilaiset lähestymistavat väkivaltaa kohtaamaan joutuneiden naisten ja eri tavoin vammaisten kohtaamisessa
- 4) Asiantuntijan ohjaamat lukuisat keskustelut

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

HEIKKOUDET

Italia

Oli vaikea valita, mitkä ammattiryhmät otettiin mukaan. Italialaiset olisivat halunneet mukaan monien eri sektorien edustajia ja myös työn levittäjiksi tasapainoisesti. Ei ollut helppo toteuttaa tätä, sillä ryhmästä puuttuivat esimerkiksi lääkärit ja lastenlääkärit. Myöskään yhteistyö ei aina onnistunut parhaiten eri palvelujen edustajien kanssa. Pandemia myös toki osaltaan johti siihen, että kolmasosa ryhmästä ei jatkanut kurssia eikä kaikkia ammatteja ollut edustettuna. Tapaamisten johtamisessa oli jonkun verran organisatorisia ongelmia.

Suomi

Joissakin osallistujaorganisaatioissa ei ollut helppo soveltaa käytäntöön opittua, erityisesti oman ryhmän määrittelemää toimintaa oli vaikea soveltaa työpaikalla. Sen sijaan taas yksilön kohtaamisessa osallistujat kertoivat hyötynensä opitusta. Menetelmä on uusi ja sitä on tarkasti kuvailtava osallistujille. Toisessa koulutusjaksossa oli helpompi käyttää uutta menetelmää, sillä se oli jo tuttu osallistujille väkivaltatyössä.

Kroatia

Suurimmalla osalla osallistujista on liian suuri työtaakka eivätkä he olleet kiinnostuneita osallistumaan jatkokoulutukseen.

Bulgaria

Pandemian sekä siihen liittyvien mielenosoitusten vuoksi suurin osa VIVIEN-hankkeen kohdehenkilöstöstä on suuren työtaakan alla (terveydenhoitoala, poliisi, sosiaaliala).

Bulgarian yhteistyötahot eivät erityisesti tee työtä väkivaltaa kohdanneiden naisten parissa vaan pikemminkin vammaisasioiden ja haavoittuvien ryhmien hyvinvointikysymyksissä. Siten heillä ei ole tavanomaisia asiakkaita näistä ryhmistä tai koulutuskontaktia niihin. Joka kerran

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

48

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

tulee hakea lupaa valtionhallinnolta ja keskustoimistoista. Mielenosoitusten ja muun rauhattomuuden vuoksi maan hallinto on ollut kovan paineen alla.

Monet alan toimijat eivät ole osoittaneet kiinnostusta lisäkoulutukseen. Viranomaiset voivat ainoastaan rohkaista ja kehottaa osallistumaan koulutuksiin, mutta eivät pakottaa niihin.

KOULUTUKSEN HEIKKOUSIA JA VAHVUUKSIA (EUROOPPALAISIA PARHAITA KÄYTÄNTEITÄ)

NINLIL (WIEN)

Useat Ninlilin koulutuksiin osallistuvat ovat hyvin kiireisiä työssään eivätkä ole aina tietoisia oppimisvaikeuksista kärsivien naisten kohtaamasta väkivallasta. Näin ollen he eivät näe tarvetta koulutukselle. Koulutuksen alussa moni heistä suhtautuu epäillen koko koulutukseen eikä monikaan heistä pidä sitä olennaisena työtään ajatellen. Vaikeinta onkin saada osallistujia koulutuksiin tämän epäilevän asenteen vuoksi. Kuitenkin koulutuksen edetessä suurin osa muuttaa mieltään ja näkee siitä saatavan hyödyn ja tiedon tarpeellisuuden. He kiinnostuvat asiasta ja usein käytännössä myöhemmin huomaavat joutuvansa vastaaviin tilanteisiin, joissa soveltaa opittua. He alkavat havaita väkivaltatilanteita yksityiselämässään tai työssään ja muistaa niitä menneisyydestä. Näistä kokemuksista keskustellaan ryhmässä ja pohditaan ratkaisuja.

Koulutuksen aikana opitaan tunnistamaan erilaiset naisten käytösmuodot väkivaltaa kohdatessa. Aikuisten vammaisten naisten kanssa työskentelevät, ja etenkin oppimisvaikeuksista kärsivien naisten kanssa työskentelevät, usein ajattelevat käytöksen johtuvan vammasta, eivätkä pidä väkivallan kokemusta syynä. Ymmärrettyään väkivaltatrauman voivan olla käytöksen taustalla työntekijä voi auttaa. Tämän sisäistäminen auttaa ammattilaista päivittäisessä työssä.

Koulutuksesta esitetään aina myönteistä palautetta, uutta tietoa on saatu, erilaisia näkökulmia omaan työhön ja omaan elämään evääksi.

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

49

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network

An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

Koulutuksia voitaisiin parantaa esimerkiksi motivoimalla laajempaa joukkoa osallistumaan niihin. Niinlilil työntekijät pyrkivät asteittain lisäämään osallistumista ja viemään viestiä naisten voimaannuttamisesta täydempään ja kokonaisvaltaisempaan elämään pysäyttämällä väkivallan alkutekijöihinsä. Niinlilil työntekijät ovat olleet halukkaita sopeuttamaan työtään pandemian jyllätessä. Opetustiloiksi on valittu suurempia huoneita ja koulutuksia pyritään pitämään verkossa.

DIFFERENZA DONNA (ROOMA)

Rosalba Taddeini kertoi haastattelussa, ettei koulutuksissa ole ollut suurempia ongelmia, vaan niissä onnistutaan kasvattamaan osallistujien taitoa havaita sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa. Taddeini nostaa esiin yhden myönteisen koulutusjakson kesäkuulta 2002 Bolognasta. Siellä toimiva järjestö tekee työtä lähialueilla ja koko alueen vammaiset naiset ovat voineet ottaa yhteyttä. Järjestön koulutuksessa oli erinomaista se, että se oli kokeellinen ja siitä saatiin paljon tietoa muun muassa siitä, miksi väkivaltaa kokenut nainen, jota syrjitään monella tavalla, ei kuitenkaan ottanut yhteyttä. Kouluttaja kertoi kokemuksista ja koko prosessista, miten yhteyttä voi ottaa paikasta toiseen liikkuvaan työpisteeseen. Näytettiin video kolmen naisen tarinasta. Taddeinin mukaan tämä oli hyvä valinta, sillä ennakkoluuloja saatiin kitkettyä, osallistujat puhuivat asiasta ja peloistaan. Mietittiin, mitä tehdä, jos perjantai-iltana kohtaa fyysisesti vammaisen naisen, mihin tämän ohjata. Osallistujia haluttiin tukea päätöksissään ja kertoa, etteivät he ole yksin toimiessaan.

Millä tavalla tukiverkosto saadaan toimimaan? Eräs liikuntavammainen pyörätuolissa liikkuva tyttö, jonka tila oli huonontumassa, hänellä oli muun muassa katetri, otti yhteyttä. Taddeini kertoo, että tyttöä onnistuttiin auttamaan ulos väkivallan kierteestä.

Differenza Donnan kokemuksiin perustuen mietittiin, millaisia keinoja on toivottavaa vammaiset naiset tervetulleeksi. Taddeinin mukaan on paras kouluttaa kokemuksiin perustuen.

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

50

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

Jos esittelee osallistujille tapauksen, asia konkretisoituu ja siitä voidaan keskustella. Esimerkiksi puhuimme eräästä naisesta, joka oli vuosia tuettavana. Hänen tarinansa voidaan nähdä monen ennakkoluulon läpi. Häntä ei ollut koskaan huostaan otettu, hän oli kärsinyt erilaisesta väkivallasta, kuten raiskauksesta perhepiirissä, joukkoraiskauksesta, häntä oli myyty, pahoin pidetty, kaltoin kohdeltu ja kadulla käytetty hyväksi. Koulutus aloitetaan kertomalla todellinen tarina, ennakkoluuloineen ja stereotyyppineen, oikeusjärjestelmän toimivuutta, lisääntymisoikeutta ja seksuaaliterveyttä miettien. Tapauksesta kertominen saa osallistujat osallisiksi tarinasta, ymmärtämään, että tämä nainen on olemassa, saa ehkä muistamaan jonkun toisen, jonka on joskus tuntenut. Kaikki koulutuksiin osallistuneet naiset ovat sanoneet voivansa pahoin kuultuaan tarinan, sillä hekin ovat tunteneet vammaisen naisen, jolle oli saattanut käydä samoin. Koulussa, naapurustossa, työssä kukin meistä voi tuntea vastaavan tarinan, syrjinnän tarinan. Olemme saattaneet tietää hänen olleen eristettynä, ehkä tiesimme hyväksikäytöstä tai siitä, että hänelle maksettiin eläkettä, mutta vanhemmat veivät sen häneltä. Tarinat auttavat meitä samaistumaan, ne ovat vahvoja, päättää Taddeini.

FUNDACIÓN CERMI MUJERES (MADRID)

Verkkokurssin vaikeudet:

1. **Verkkokurssia varten tarvitaan tietyt peruslaitteet**, sopiva puhelin, verkkoyhteys muun muassa kirjautumiseen. Osallistujien tulee myös osata perusasiat älypuhelimien, tietokoneen ja muun teknologian käytöstä. Vaikeuksia on ollut, vaikka kaikki on pyritty hoitamaan mahdollisimman yksinkertaisesti.
2. **Tukea tarvitsevat osallistujat** ovat vaikeuksissa seurata kurssia ja käyttää viestintäteknologiaa. On yritetty järjestää erilliskoulutusta näille ryhmille, mutta se erottelee ihmisiä lokeroihin turhaan. Tukea tarvitsevat turvautuvat henkilökohtaiseen

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

51

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

avustajaan, tulkkiohjelmiin ja oppimisvaikeuksissa auttavaan henkilöön. Kurssista tulee näin ollen hyvin kallis ja pandemian aikana lähes mahdoton järjestää.

3. **Koulutustarpeisiin ei voida aina vastata**, koska henkilökuntaa on vähän.

Hyvin onnistuneista koulutuksista mainittiin suosittu ”Et ole yksin” -webinaari, joilla tuettiin vammaisia naisia ja tyttöjä sekä vammaisten lasten äitejä. Alun perin nämä kurssit pidettiin, jotta saataisiin äsken mainittujen ääni kuuluviin, mutta niihin on otettu mukaan eri aiheisia kahdeksan minuutin pituisia esityksiä. Noin 150 naista osallistui Zoom-alustalla pidettyyn verkkoseminaariin kaikkialta espanjankielisestä Amerikasta. Videot löytyvät osoitteesta: <https://galeriavideos.cermi.es/miniaturas.php>.

Osallistujat pitivät webinaareja todella hyödyllisinä ja kertoivat, ettei koskaan ennen kukaan ollut tarjonnut vastaavaa. Tärkeintä olivat seuraavat:

- 1) Lyhyys: esitykset olivat lyhyitä (8 minuuttia) ja kukin osallistuja sai halutessaan puhua kolme minuuttia
- 2) Henkilökohtainen ote: henkilökohtaisia kertomuksia, joihin osallistujat saattoivat samaistua
- 3) Vammaisille naisille annettu aika

Koulutuksia voitaisiin parantaa lisärahoituksella, jotta runsaasti tukea tarvitsevat voisivat osallistua paremmin avustajan kanssa. Lisärahoitus myös tarjoaisi mahdollisuuden välittää tietoa eri tavoin luettavissa olevin keinoin ja kuvin sekä tarjota webinaareja myös muunkielisille osallistujille simultaanitulkkauksen välityksellä.

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

PÄÄTELMÄT

Lopuksi esitetään muutamia pääkohtia vammaisuudesta. Kirjallisuutta tutkimalla ja eri järjestöjen ja kansallisten sekä eurooppalaisten tahojen tuottamaa aineistoa läpi käymällä selviää, että vammaisia naisia ei aina osata pitää mahdollisina väkivallan uhreina. Kirjallisuudessa kyllä viitataan tähän, mutta proaktiivista tutkimusta ei ole suojelusta eikä hoidosta. Pääkysymys onkin se, puhummeko me naisiin kohdistuvasta väkivallasta vain 'normaalien' naisten näkökulmasta? Väkivaltaa kokeneiden naisten kanssa työskentelevien pitäisi olla valmiita kohtaamaan kuka tahansa nainen riippumatta iästä, yhteiskuntaluokasta, alkuperästä tai vammasta. Koulutusten tulisi ottaa mukaan kaikki ja järjestelmällisesti ottaa huomioon erityishaavoittuvuus. Jokaisessa koulutuksessa tulisi huomioida vammaiset väkivallasta kärsineet naiset ja jokaisen alalla työskentelevän tulisi olla tietoinen näiden naisten erityistarpeista ja erilaisista vamman muodoista.

Jokaisessa kaupungissa tulisi olla vammaisille naisille saavutettava turvakoti, jossa olisi heitä vastaan ottamassa pätevää henkilökuntaa. Integroitu palvelujärjestelmä olisi syytä luoda. Nykyisellään yhteistyö kangertelee tai on olematonta.

Palveluiden tulisi olla helposti saatavilla. Esimerkiksi verkkosivuja pitäisi pystyä selaamaan selkokielellä, kuuntelemalla sekä valtion pääkielillä sekä maahanmuuttajien kielillä. Yhteistyön tulisi olla tiivistä vammaisnaisten kanssa tekevien sekä muiden haavoittuvassa asemassa olevien kanssa työtä tekevien välillä. Verkkosivuille olisi hyvä laittaa osio myös niin sanotuille kolmansille osapuolille eli perheenjäsenille, hoitohenkilökunnalle, henkilökohtaisille avustajille, sillä usein avunpyyntö tulee joltain muulta kuin väkivaltaa kohdanneelta naiselta itseltään. Usein vammaisen itse ei pysty ottamaan yhteyttä vammansa vuoksi. Näin ollen lähipiiriin tulisi helposti löytää tieto, miten auttaa uhria. Tieto siitä, miten toimia, tulisi olla selkeästi esillä, esimerkiksi

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

53

Email: vivien@giollicoop.it

Hanketta rahoittaa Euroopan unionin
Perusoikeus, tasa-arvo- ja
kansalaisuusohjelma (2014–2020)

VIVIEN - Victim Violence Educational Network
An educational project to improve the ability to assist women victims of violence

silloin, kun mietitään, miten tehdään, jos nainen tulee siirtää pois kotoaan turvakotiin, ja kun lähipiiri miettii, onko nainen siellä turvassa ja saako erityistarpeissaan apua.

Lopuksi mainittakoon, että Euroopan laajuinen tietokanta olisi tarpeen eri kielillä. Sinne koottaisiin hyviä käytänteitä, joita eri alojen ammattilaiset voisivat hyödyntää.

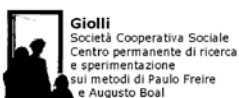
Itseharjoittelua

Jokaisessa järjestössä voidaan käyttää seuraavaa harjoitusta asian työstämiseksi:

1. Mieti kahta tuoreinta väkivaltatapausta, joissa on ollut vammaisen nainen. Mikä meni hyvin ja mikä oli vaikeaa
2. Kuvaile yksityiskohtaisesti eri rakenteelliset resurssit ja yhteistyösuhteet, joita on tarjolla naisille yleensä ja vammaisille erityisesti
3. Mitä voitaisiin tehdä, jotta vammaiset naiset pääsisivät paremmin tuen piiriin ja esimerkiksi asumisjärjestelyihin
4. Järjestä kohdan kolme asiain tärkeyden mukaan.
5. Mieti ratkaisuja, jotka
 - a. voitaisiin ottaa käyttöön heti
 - b. suunniteltaisiin vuoden sisään käyttöön otettaviksi
6. Suunnittele lyhyen ja pitkän aikavälin ratkaisuja
7. Vuoden kuluttua käy läpi, mitä muutoksia on saatu aikaan ja miten ovat tepsineet

Tekstin sisältö perustuu kirjoittajan käsityksiin ja on kokonaan kirjoittajan vastuulla.

Euroopan unionin komissio ei kanna vastuuta tässä esitetyn tiedon käytöstä.

VIVIEN - Project n. 810444 REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017

<https://vivien-project.eu>

<https://twitter.com/ProjectVivien>

<https://www.facebook.com/Vivienproject/>

Email: vivien@giollicoop.it